

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että tukijärjestelmä otettaisiin uudelleen käyttöön eli metsitystuen hakeminen ja myöntäminen olisi jälleen mahdollista. Tukijärjestelmä koskee niin sanottujen joutoalueiden metsittämistä. Esityksen tavoitteena on lisätä metsäpinta-alaa ja hiilinieluja.

Lakia muutettaisiin niin, että metsitystuki myönnettäisiin jatkossa EU:n maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettuna tukena. Näin ollen metsitystukea koskeva valtiontuen oikeusperusta muuttuisi eikä metsitystuki enää jatkossa olisi EU-lainsäädännössä tarkoitettua vähämerkityksistä tukea. Laissa edellytettäisiin jatkossa, että tuen tulee täyttää maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen yleiset edellytykset ja kyseiselle tukimuodolle asetetut erityiset edellytykset.

Esityksessä ehdotetaan, että vesoittunut entinen maatalousmaa voitaisiin tietyin edellytyksin jatkossa katsoa tukikelpoiseksi alueeksi. Lisäksi maatalouskäytössä olevat, pienalaiset heikkotuottoiset pellot poistettaisiin tukikelpoisista alueista ja tukipäättökseen lausuntomenettelyä kevennettäisiin. Lakia muutettaisiin myös niin, että jatkossa jo metsitetyille alueille ei voisi hakea pelkkää hoitopalkkiota. Samoin laissa täsmennettäisiin tukea koskevien oikeuksien siirtymistä omistuksen- ja hallintaoikeuden vaihdostilanteissa.

Esityksessä ehdotetaan myös eräitä muita täsmennyksiä suhteessa aikaisempaan tukijärjestelmään.

Esitys liittyy valtion vuoden 2027 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Metsitystukea koskeva tukihaku avautuisi metsäkeskuksessa 31.3.2027 ja päättyisi 31.12.2029.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Lainsäädäntö	4
2.2 Valtiontuen oikeusperusta.....	6
3 Tavoitteet	7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	10
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	10
4.2.2 Ympäristövaikutukset	12
4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset	17
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	18
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	18
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	20
5.2.1 EU:n maaseutupolitiikan metsittämistoimenpiteet.....	20
5.2.2. EU:n CAP-suunnitelma-asetuksen mukainen metsitystuki ja metsitystuet muissa EU:n jäsenvaltioissa	21
5.2.3 Euroopan maissa käytetyt keinot ja muiden maiden asettamia tavoitteita metsittämiseksi	22
5.2.4 EU:n muut puuttomien alueiden metsittämiseen liittyvät aloitteet ja ohjeistukset	23
5.2.4.1 Euroopan unionin kolmen miljardin puun istutusaloite	23
5.2.4.2. EU:n hiilensertifiointikehikko ja metsittämisen sertifiointikriteerit	24
6 Lausuntopalaute.....	24
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	24
8 Lakia alemman asteinen sääntely	37
9 Voimaantulo	37
10 Toimeenpano ja seuranta	37
11 Suhde muihin esityksiin.....	38
11.1 Suhde talousarvioesitykseen	38
12 Suhde perustuslakiin ja sääntämisjärjestys	38
LAKIEHDOTUS	41
Laki metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta.....	41

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että Suomi kasvattaa ilmastokädenjälkeään ja etenee hiilineutraalisuuteen vaikuttavin ja kestävin keinoin. Tässä maankäyttö-, maankäytön muutos- ja metsätaloussektorilla (jäljempänä *maankäyttösektori*) on merkittävä rooli. Joutokäytössä olevien, puuttomien alueiden eli joutoalueiden metsityksellä pyritään saamaan aikaan uutta metsämaata monimuotoisuutta heikentämättä. Joutoalueita metsittämällä voidaan vahvistaa hiilinieluja, ylläpitää hiilivarastoja ja vähentää maaperän kasvihuonekaasupäästöjä. Metsitys muodostaa useiden muiden maa- ja metsätaloutta koskevien ilmastotoimenpiteiden kanssa maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuuden, josta on linjattu elokuussa 2022 vahvistetussa Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa¹.

Joutoalueiden metsitystä tuettiin 1.1.2021 – 31.12.2023 metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1114/2020) nojalla. Tukijärjestelmässä joutoalueella tarkoitetaan esimerkiksi maatalouskäytön ulkopuolelle jääneitä peltolohkoja ja turvetuotannosta poistuneita alueita. Vuosien 2021–2023 määräaikaisen tukijärjestelmän tukihaku sulkeutui metsäkeskuksessa 31.12.2023 eikä tukijärjestelmästä ole voinut vuosina 2024–2026 hakea metsitystukea. Tukijärjestelmään sisältyvien niin kutsuttujen hoitopalkkioiden maksatukset jatkuvat vuoden 2037 loppuun saakka.

Huhtikuussa 2025 Puhtaan energian, ympäristön ja huoltovarmuuden ministeriryhmä linjasi uusista maankäyttösektorin toimenpiteistä hiilinielujen ja -varastojen vahvistamiseksi. Osana niin kutsuttua metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepakettia päätettiin metsitystukijärjestelmän valmistelun käynnistämisestä siten, että tukijärjestelmä tulisi voimaan vuoden 2027 alusta lähtien. Joutoalueiden metsittämisen lisäksi puhtaan energian, ympäristön ja huoltovarmuuden ministeriryhmä esitti selvitettäväksi mahdollisuutta sisällyttää uuteen metsäpinta-alan laajentamistukijärjestelmään jatkossa myös viljelyssä olevien, heikkotuottoisten ohutturpeistenpeltojen metsitys.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 3.2.2026 työryhmän valmistelemaan tukijärjestelmää, jonka tavoitteena on metsäpinta-alan laajentaminen Suomessa muun muassa metsittämällä joutoalueita. Työryhmässä olivat maa- ja metsätalousministeriön lisäksi edustettuina ympäristöministeriö, elinvoimakeskus, lupa- ja valvontavirasto, Luonnonvarakeskus, Ruokavirasto ja Suomen metsäkeskus. Työryhmä kokoontui yhteensä kolme kertaa, minkä lisäksi muun muassa lausunnotmenettelyä tarkasteltiin erillisessä pienryhmässä. Työryhmän ja pienryhmien työssä tarkasteltiin myös viljelyssä olevien ohutturpeisten, heikkotuottoisten turvepeltojen sisällyttämistä tukijärjestelmään. Työryhmän toimikausi päättyi 30.9.2026.

Maa- ja metsätalousministeriö järjesti maaliskuu- ja huhtikuussa 2026 yhteistyössä Tapio Oy:n ja Maaseutuverkoston kanssa sidosryhmille ja toimijoille kaksi tilaisuutta tukijärjestelmän

¹ Valtioneuvoston selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta, maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2022:15.

valmistelusta. Tilaisuuksissa esiteltiin alustusten kautta kokemuksia vuosien 2021–2023 tukijärjestelmästä ja esiin nousseita muutostarpeita.

[Hallituksen esityksen luonnos oli lausunnoilla...]

Tämän esityksen valmisteluasiakirjat ovat valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=MMM053:00/2025>

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Lainsäädäntö

Laki metsityksen määräaikaisesta tukemisesta

Joutoalueiden metsittämiseen ei voi tällä hetkellä hakea tukea. Metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetulla (1114/2020) tuettiin joutoalueiden metsitystä välillä 1.1.2021 – 31.12.2023. Kuten nyt esitettävä tukijärjestelmä, myös vuosina 2021–2023 voimassa ollut tukijärjestelmä oli suunnattu joutoalueiden, kuten maatalouskäytön ulkopuolelle jääneiden peltolohkojen ja turvetuotannosta poistuneiden alueiden metsittämiseen. Tuki oli suunnattu yksityisille maanomistajille. Tukijärjestelmän nojalla tehtiin vuosina 2021–2023 metsitystukipäätöksiä yhteensä 6 600 hehtaarin metsittämiseksi.

Lain tavoitteena on metsitystä tukemalla lisätä metsäpinta-alaa ja hiilinieluja ja -varastoja sekä vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä metsitettävillä kohteilla luonnon monimuotoisuutta heikentämättä. Laissa määritellään metsitystukeen liittyvä valtiontuen oikeusperusta. Lisäksi tukeen sovelletaan eräin rajauksin valtionavustuslakia (688/2001).

Laissa säädetään tuensaajaa koskevista edellytyksistä. Metsitystuen tuensaaja voi olla vain laissa tarkemmin määritelty yksityinen maanomistaja. Määritelmä kattaa esimerkiksi luonnolliset henkilöt sekä tietyin edellytyksin eräät yhteisöt ja yhteisomistusmuodot, mutta ei esimerkiksi sijoitusrahastoja koskevan sääntelyn piiriin kuuluvia rahastoja.

Laissa säädetään siitä, mikä on metsitystukeen hyväksyttävää aluetta. Tällaista on muu kuin maatalousmaa ja muu kuin metsämaa, eli niin sanotut joutoalueet. Laissa säädetään tarkemmin siitä, mitä laissa tarkoitetaan maatalousmaalla ja metsämaalla. Metsitystukeen hyväksyttävän sääntelyn lisäksi laissa säädetään metsitystuen myöntämisen edellytyksistä. Kaikkien edellytysten on täyttyttävä, jotta metsitystuki voidaan myöntää metsitystukeen hyväksyttävälle alueelle. Laissa edellytetään, että metsitettävä alue on luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopiva ja että tukikelpoiselle alueelle asetetaan vähimmäiskoko. Lisäksi edellytetään, että alueen metsitys ei heikennä luonnon monimuotoisuutta tai että metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä ole vastoin kaavoitusta. Lisäksi edellytetään, että metsitettävä alue ei ole aikaisemmin ollut metsitettynä valtion rahoituksella. Metsitystukea ei myöskään myönnetä joulukuusien kasvattamiseen.

Laissa säädetään metsitysvelvoitteesta, jossa tuensaaja sitoutuu huolehtimaan metsitettävän alueen taimikkovaiheen hoidosta. Metsitysvelvoite sitoo tuensaajaa tukipäätöksen jälkeen. Metsitysvelvoite kestää kymmenen vuotta. Laissa säädetään metsityksen toteuttamistavasta sekä istutus- ja kasvatustiheydestä.

Laissa säädetään metsitystuen määrästä. Metsitystuki muodostuu kustannuskorvauksesta ja hoitopalkkiosta. Tuki myönnetään tuensaajalle avustuksena. Laki ja sen nojalla annettu

valtioneuvoston asetus sisältävät tarkemmat säännökset maksettavan tuen suuruudesta ja sen määräytymisperusteista.

Laissa säädetään hakemus- ja päätöksentekomenettelystä sekä viranomaisten toimivallasta. Metsitystukea haetaan kirjallisesti Suomen metsäkeskukselta, joka toimii valtionavustuslain tarkoittamana valtionapuviranomaisena metsitystukea koskevissa asioissa. Ennen tukipäätöstä metsäkeskuksen on pyydettävä laissa säädetyiltä Lupa- ja valvontavirastolta ja elinvoimaksekselta lausunnot, joissa nämä ottavat kantaa tehtäviensä osalta metsitystuen myöntämisen edellytysten toteutumiseen. Lausunnot ovat sitovia. Laissa säädetään myös menettelystä yhteisomistustilanteissa, jotta tuki voidaan käytännössä toteuttaa tilanteissa, joissa omistus on jakautunut usealle taholle. Laissa säädetään myös metsitystuen takaisinperinnästä. Takaisinperinnän tekee Ruokavirasto metsäkeskuksen esityksestä. Laissa säädetään metsitystuen maksamisesta ja toteutusilmoituksesta. Metsitystuen maksaminen on kytketty toteutusilmoituksen tekemiseen, eli metsitystuen kustannuskorvaus maksetaan tuensaajalle kertakorvauksena sen jälkeen, kun metsäkeskus on vastaanottanut toteutusilmoituksen. Hoitopalkkiot maksetaan kahdessa erässä.

Lisäksi laissa säädetään metsäkeskuksen, maa- ja metsätalousministeriön sekä Ruokaviraston valvontatehtävästä, muutoksenhausta, muistiinpano- ja säilyttämisvelvollisuudesta sekä tiedonantovelvollisuudesta.

Metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain nojalla on annettu lakia alemman asteista sääntelyä. Lain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus metsityksen määräaikaisesta tukemisesta (103/2021) sekä maa- ja metsäministeriön asetus metsitystuen toteutusilmoituksen sisältövaatimuksista ja metsitystuen maksamiseen liittyvästä menettelystä (277/2021). Lisäksi lain nojalla on annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus metsitystuen hakemuksessa esitettävistä tiedoista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä, joka ei ole enää voimassa.

Metsitystuki myönnetään valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionavustuksena. Valtionavustuslaissa säädetään niistä yleisistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustuksia, jotka ovat valtion talousarviosta tai valtion rahastoista myönnettävää tuenluonteista rahoitusta tietyn toiminnan tai hankkeen edistämiseksi. Laki toimii harkinnanvaraisia valtionavustuksia koskevana yleislakina ja sitä sovelletaan pääsääntöisesti täydentämään erityislainsäädäntöä, ellei jossakin erityislaissa toisin säädetä. Laissa säädetään valtionavustusten hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta sekä niiden käytöstä, käytön valvonnasta ja valtionapuviranomaisten toimivallasta, minkä lisäksi se sisältää säännökset avustusten palauttamisesta ja takaisinperinnästä tilanteissa, joissa avustusta on käytetty vastoin ehtoja. Sääntelyn tarkoituksena on yhdenmukaistaa avustuskäytäntöjä, turvata hakijoiden ja saajien oikeusturva sekä edistää julkisten varojen tehokasta ja läpinäkyvää käyttöä yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annettu laki oli alun perin voimassa vuoden 2023 loppuun saakka. Lakia muutettiin lailla metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain 6 ja 29 §:n muuttamisesta (1263/2023), joka tuli voimaan 31.12.2023. Muutoslailla säädettiin tukijärjestelmän päättymiseen liittyvästä siirtymävaiheesta. Lain 29 §:n muutoksella varmistettiin, että vuosina 2021–2023 tukijärjestelmän nojalla myönnettyjen tukien maksatukset jatkuisivat vuoteen 2038 saakka. Samalla säädettiin metsitysvelvoitteen säilymisestä, eli tuensaajalla on velvoite huolehtia metsitetyn alueen taimikkovaiheen hoidosta ja säilyttää alue metsämaana 10 vuoden ajan. Vastaavasti 29 §:n voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen muutoksella varmistettiin, että myös muu tukeen liittyvä sääntely, kuten

valvontasäännökset, olisivat voimassa. Lisäksi täsmennettiin takaisinperintää koskevien säännösten soveltamisaikaa.

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annettu laki

Kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) 1 §:n mukaan lain tavoitteena oli metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen metsälain mukaisesti. Lailla säädettiin rahoitustuesta ja kannustimista, joilla pyrittiin metsälaissa maanomistajan velvollisuudeksi säädettyä laajemmin turvaamaan metsien puuntuotannollista kestävyyttä, ylläpitämään metsien biologista monimuotoisuutta ja toteuttamaan metsäluonnon- ja ympäristönhoidon kannalta tärkeitä toimenpiteitä.

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 6 §:ään sisältyi tuettavana työlajina metsänuudistus. Metsänuudistuksen yhtenä toimenpiteenä oli metsätalouden käyttöön otettavan, metsänkasvatukseen soveltuvan alueen metsittäminen. Tällä tarkoitettiin lähinnä maatalousmaan metsittämistä tai muun sellaisen avoimen alueen metsittämistä, joka soveltui metsän kasvatukseen. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annettu laki kumottiin 1.2.2015 ja siihen liittyvät maksatukset ovat päättyneet vuoden 2019 lopussa. Tukimuodon mukaisia maksatuksia tehtiin vuosina 2011–2019 yhteensä 9,3 miljoonaa euroa koskien 12 822 hehtaaria. Edellä mainittu tukijärjestelmä kuitenkin poikkesi nyt esitettävästä siinä, että kestävän metsätalouden rahoituslain nojalla toteutettu tukijärjestelmä oli nimenomaisesti kohdistettu maatalousmaahan. Esitettävä tukijärjestelmä kohdistetaan muun kuin metsätalousmaan ja muun kuin maatalousmaan metsittämiseen. Lisäksi Suomessa toteutettiin vuosina 1995-1999 EU:n pellonmetsitysohjelman.

2.2 Valtiontuen oikeusperusta

Valtiontuella tarkoitetaan Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (jäljempänä SEUT) 107 artiklan mukaan valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettyä tukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa. Artiklan mukaan jollei perussopimuksissa toisin määrätä, tällainen tuki ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin, kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Valtiontuella täytyy näin ollen olla EU-oikeuden näkökulmasta oikeusperusta.

Valtiontukisääntelyssä yrityksenä pidetään jokaista taloudellista toimintaa harjoittavaa yksikköä riippumatta sen oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Näin ollen se käsitteenä kattaa muun muassa yksityiset yritykset, luonnolliset henkilöt ja niiden yhteenliittymät sekä tosiasiallista taloudellista toimintaa harjoittavat julkiset organisaatiot, kuten julkisyhteisön liikelaitokset.

Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaan komissiolle on annettava tieto tuen myöntämisestä tai muuttamisesta koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Tästä ilmoitusmenettelystä voidaan poiketa tietyin edellytyksin ryhmäpoikkeusasetusten ja de minimis -asetusten nojalla.

Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus

Komissio antoi 14.12.2022 asetuksen (EU) 2022/2472 tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (jäljempänä *maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus*). Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus on voimassa vuoden 2023 alusta vuoden 2029 loppuun saakka.

Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä tietyt tukijärjestelmät, tukijärjestelmistä myönnetty yksittäiset tuet ja tapauskohtaiset tuet ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisesti sisämarkkinoille soveltuvia ja jotka vapautetaan SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoitusvelvollisuudesta. Näin ollen ryhmäpoikkeusasetukseen perustuvaa tukea ei tarvitse ilmoittaa komissiolle edellyttäen, että noudatetaan sitä, mitä maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään. Asetuksen 3 artiklan mukaisesti asetuksen soveltamisen edellytyksenä on, että tukijärjestelmä täyttää sekä asetuksen I luvussa säädetyt yhteiset ehdot että III luvussa säädetyt valitun tukimuodon erityiset ehdot.

Vähämerkityksinen tuki

Lailla metsityksen määräämälaisesta tukemisesta (1114/2020) annetun lain vuosina 2021–2023 voimassa olleen tukijärjestelmän mukainen tuki myönnettiin EU:n valtioneuvisääntelyn näkökulmasta vähämerkityksisenä tukena eli niin sanottuna de minimis –tukena, mistä säädetään lain 2 §:n 2 momentissa. Vähämerkityksisen tuen myöntäminen perustuu komission 18.12.2013 antamaan yleiseen de minimis -asetukseen. Yleisen de minimis –asetuksen alkuperäinen soveltamisaika päättyi 31.12.2020. Komissio jatkoi 2.7.2020 tekemällään päätöksellä asetuksen soveltamisaikaa 31.12.2023 saakka. Asetuksen soveltamisajan päättymisestä johtuen myös aiemman kansallisen metsitystukilain voimassaolo säädettiin päättymään vuoden 2023 lopussa.

Komission uusi de minimis -asetus tuli voimaan 1.1.2024 ja sitä sovelletaan 31.12.2030 saakka. Yleisen de minimis -asetuksen mukaan tukitoimenpiteiden ei katsota täyttävän SEUT 107 artiklassa säädettyjä valtioneuvisäntöjen kriteereitä, mikäli asetuksen ehdot täyttyvät. Keskeisin asetuksen 3 artiklasta ilmenevä ehto on se, että jäsenvaltion yhdelle yritykselle myöntämän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 300 000 euroa minkään kolmen vuoden jakson aikana. Vähämerkityksisestä tuesta ei tarvitse tehdä ennakoilmoitusta tai raportointia komissiolle, mutta 1.1.2026 alkaen komission keskitettyyn rekisteriin tulee ilmoittaa tiedot myönnettyistä vähämerkityksisistä tuista 20 työpäivän kuluessa tuen myöntämisestä.

Maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtioneuvisäntöä koskevat suuntaviivat

Valtioneuvisäntöjen oikeusperustana voidaan käyttää myös maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtioneuvisäntöä koskevia suuntaviivoja. Komission suuntaviivoihin perustuvilla tuilla tulee ennen tuen käyttöönnottoa saada komission hyväksyntä. Komission hyväksyntä saadaan valtioneuvisäntöjen ilmoitusmenettelyllä. Tukijärjestelmän on täytettävä suuntaviivoissa asetetut edellytykset.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on edistää joutoalueiden metsittämistä ottamalla käyttöön uudelleen metsitystukijärjestelmä, joka oli voimassa vuosina 2021–2023. Metsitystä edistämällä pyritään saamaan niin sanotuista joutoalueista uutta metsämaata. Tavoitteena on vähentää joutoalueiden kasvihuonekaasupäästöjä ja lisätä hiilinielua ja -varastoja monimuotoisuutta heikentämättä. Samanaikaisesti osalla kohteista voidaan edistää monimuotoisuutta aiempaan maankäyttöön verrattuna. Tavoitteen toteuttamiseksi tehtävien toimenpiteiden arvioidaan vuositasolla kohdistuvan noin 3 000 hehtaarelle.

Esitettävän tukijärjestelmän edellytykset täyttävää joutokäytössä olevaa, potentiaalisesti metsitettävää alaa on arvioitu olevan Suomessa hieman yli 100 000 hehtaaria. Toteutettava metsitysala muodostunee kuitenkin huomattavasti pienemmäksi johtuen tukijärjestelmän

määräaikaaisuudesta, minkä lisäksi käytännön tilanteiden ja maanomistajien kiinnostuksen arviointi on vaikeaa. Myös useiden tukiehtojen, kuten muun muassa luonnon monimuotoisuuden ja maisematekijöiden, huomioon ottaminen tulee varmistettavaksi vasta tuen hakuvaiheessa, ja ne voivat karsia tukeen hyväksyttävää alaa.

Metsitystuki ei enää jatkossa olisi yleisessä de minimis -asetuksessa tarkoitettua tukea. Tavoitteena on sen myötä, että tuki ei jatkossa kerryttäisi toimijakohtaista de minimis -kiintiötä, jossa yhdelle yritykselle myönnetyn vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 300 000 euroa kolmen vuoden aikana. Muutos mahdollistaisi toimijoille joustoa hakea vähämerkityksistä tukea muissa tukijärjestelmissä, kun metsitystuki ei enää jatkossa kerryttäisi de minimis -kiintiötä.

Lisäksi esitysehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa metsitystukihakemusten käsittelyprosessia lain soveltamisesta vuosina 2021–2023 saatujen kokemusten perusteella.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsityksen määräaikaaisesta tukemisesta annettua lakia. Lailla mahdollistettaisiin jälleen metsitystuen hakeminen joutoalueiden metsittämiseen. Vuosina 2021–2023 voimassa ollut tukijärjestelmä säilyisi monin paikoin muuttumattomana. Metsitystukea voisi hakea vuoden 31.3.2027 maaliskuusta vuoden 2029 loppuun saakka. Tukijärjestelmän määräaikaaisuus perustuisi maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisen voimassaoloaikaan.

Lakiehdotuksella kannustettaisiin yksityisiä maanomistajia metsittämään niin sanottuja joutoalueita. Luonnon monimuotoisuuden ja maiseman kannalta tärkeät alueet olisi rajattuna tuen ulkopuolelle kuten tukijärjestelmän ollessa aikaisemmin voimassa. Tukea ei myönnettäisi jatkossakaan maataloustuotannossa olevien tai ympäristö- ja maisema-arvoiltaan merkittävien alueiden metsittämiseen.

Metsitystuen myöntäminen edellyttäisi lakiehdotuksessa säädettyjen edellytysten täyttymistä. Edellytykset pohjautuvat pitkälti vuosina 2021–2023 voimassa olleen tukijärjestelmän tukiehtoihin. Tuen myöntämisessä huomioitaisiin alueen sopivuus metsänkasvatukseen luontaisesti ja vesitaloudeltaan, alueen monimuotoisuuden säilyminen, kaavoituksesta johtuvat rajoitteet sekä avoimen maaseutumaiseman säilyttäminen. Tukipäätöksen metsitystuen myöntämisestä tekisi Suomen metsäkeskus. Päätöksenteossa metsäkeskusta sitoisi Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen antamat lausunnot metsitystuen edellytysten täyttymisestä. Ehdotetussa laissa tehtäisiin myös edellä kuvatun lausunnon sisältöä koskevia täsmennyksiä. Lausunnossa ei jatkossa olisi velvollisuutta ottaa kantaa esimerkiksi siihen, onko alueella aloitettu metsittämisen perustamistoimenpiteitä vaan sen arviointi olisi tukipäätöksen tekevän Suomen metsäkeskuksen tehtävänä ja jatkossa lausuntoa pyydetäisiin vain metsäkeskuksen hallinnollisesti tarkastamista tukihakemuksista.

Metsitystuki myönnettäisiin tuensaajalle avustuksena, joka muodostuu kustannuskorvauksesta ja hoitopalkkiosta. Kustannuskorvaus laskettaisiin metsittämisen perustamistoimenpiteiden laskennallisten keskimääräisten hehtaariohtaisten kustannusten perusteella ja olisi luonteeltaan kiinteä korvaus. Hoitopalkkio laskettaisiin alueen metsittämisen taimikkovaiheen hoitotoimenpiteiden laskennallisten keskimääräisten hehtaariohtaisten kustannusten perusteella. Hoitopalkkio olisi niin ikään kiinteä palkkio ja maksettaisiin kahdessa erässä. Lakia muutettaisiin niin, että hoitopalkkio maksettaisiin jatkossa toisena ja viidentenä vuonna

metsityksen jälkeen, kun vuosina 2021–2023 voimassa olleen lain mukaan hoitopalkkio maksettiin toisena ja kahdeksantena vuonna. Aiempaan tukijärjestelmään verrattuna uudessa tukijärjestelmässä ei ole enää mahdollista myöntää metsitystukea tuensaajalle pelkästään hoitopalkkiona, jos metsitettävän alueen metsityksen perustamistoimenpiteet tehdään muutoin kuin tässä laissa tarkoitettuina varoin. Lakiin tehtäisiin myös istutustiheysvaatimusta koskeva täsmennys. Lisäksi metsitys voitaisiin toteuttaa jatkossa vain istuttamalla.

Edelleen lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että täsmennettäisiin metsitystukeen hyväksyttävää aluetta koskevaa sääntelyä. Lakia muutettaisiin niin, että vesoittunut maatalouskäytöstä poistettu alue voitaisiin tiettyin edellytyksin jatkossa katsoa tukikelpoiseksi alueeksi. Samoin tukikelpoisen alueen määrittelyä täsmennettäisiin muun muassa niin, että tukikelpoisena maatalouskäytöstä poistettuna alueena pidettäisiin jatkossa aluetta, joka ei ole ollut tiettyjen maataloustukihakemusten kohteena metsitystuen hakemista edeltävänä vuonna eikä sen jälkeen. Metsitystukihakemukseen kohdistuvan hankkeen koolle asetettaisiin uusi minimikoko. Tukihakemukseen kohdistuvan hankkeen olisi oltava vähintään yhden hehtaarin laajuinen. Hanke voi koostua useammasta kuvioista ja yksittäisen kuvion olisi oltava jatkossakin vähintään 0,5 hehtaarin suuruinen yhtenäinen, keskimäärin vähintään 20 metriä leveä alue.

Valtiontukea ei lähtökohtaisesti voida ottaa käyttöön ennen kuin Euroopan komissio on hyväksynyt ao. tukijärjestelmän. Ilmoitusvelvollisuudesta on kuitenkin säädetty poikkeuksia. Tukijärjestelmä on sisämarkkinoille soveltuva edellyttäen, että tuki täyttää maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen yleiset ja asianomaisen tukimuodon osalta säädetyt edellytykset. Ehdotettu tukijärjestelmä täyttäisi edellä tarkoitettuja edellytyksiä. Lakiin tehtäisiin EU:n valtiontuen oikeusperustaa koskeva muutos. Lakia muutettaisiin niin, että metsitystuki myönnettäisiin jatkossa EU:n maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Näin ollen metsitystukea koskeva valtiontuen oikeusperusta muuttuisi niin, ettei metsitystuki enää jatkossa olisi vähämerkityksistä tukea. Muutos ehdotetaan tehtäväksi, koska vuoden 2023 alussa voimaan tullut uusi maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus mahdollistaa metsitystuen myöntämisen sen nojalla. Näin ollen jatkossa metsitystukea ei enää myönnettäisi de minimis –asetuksen mukaisena vähämerkityksisenä tukena eikä se kerryttäisi yrityskohtaista de minimis –kiintiötä. Lakiin tehtäisiin valtiontuen oikeusperustan vaihtumisesta johtuvat muutokset. Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti lakiin lisättäisiin säännökset muun muassa siitä, että tukea ei myönnettäisi vaikeuksissa oleville yrityksille eikä komission takaisinperintätoimien kohteena oleville yrityksille.

Lakiin ehdotetaan myös muutosta tukea koskevien oikeuksien siirtymisen osalta. Lakia muutettaisiin omistus- ja hallintaoikeuden siirtymistilanteissa siten, että tukea maksettaisiin vain niille tahoille, jotka ovat lain tarkoittamia yksityisiä maanomistajia. Muutoksella täsmennettäisiin erityisesti tilanteita, joissa metsitetyn kohteen omistus on siirtynyt perustamistyöhön liittyneen kustannuskorvauksen maksamisen jälkeen yksityiseltä omistajalta muulle kuin yksityiselle maanomistajalle. Tukea koskevien oikeuksien siirtymisen osalta ehdotetulla sääntelyllä varmistettaisiin, että maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen edellytykset täyttyvät.

Metsitystuen hakemisesta koskevaa säännöstä tarkennettaisiin siten, että hakemuksessa olisi ilmoitettava luonnollisen henkilön henkilötunnus ja muun hakijan y-tunnus. Lisäksi luonnollisen henkilön olisi ilmoitettava henkilötunnuksen ohella y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut. Jos hakijana olisi yhtymä tai kuolinpesä, tulisi hakemuksessa ilmoittaa yhtymän tai kuolinpesän osakkaiden nimet ja liittää hakemukseen selvitys, josta käy ilmi, että osakkaat hyväksyvät tuen hakemisen. Mitä säädetäisiin henkilö- ja y-tunnuksesta, koskisi myös yhtymän ja kuolinpesän osakkaita.

Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka nojalla metsäkeskus voisi siirtää metsitystukea koskevan hakemuksen käsiteltäväksi seuraavana vuonna, jos myöntämisvaltuutta ei ole käytettävissä hakemuksen vireillepanovuonna.

Lisäksi lakia yhdenmukaistettaisiin eräiltä osin vuonna 2024 voimaan tulleen metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023, jäljempänä *kannustejärjestelmälaki*) kanssa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Kotitaloudet

Tukijärjestelmällä ei olisi laajasti välittömiä taloudellisia vaikutuksia kotitalouksien taloudelliseen asemaan, vaan vaikutukset kohdistuvat tiettyihin kotitalouksiin maanomistuksen kautta. Kokonaisuutena esitettyjen muutosten taloudelliset vaikutukset yksittäisten kotitalouksien asemaan olisivat yleisesti vähäisiä ja ne kohdistuisivat vain rajattuun osaan kaikista kotitalouksista.

Tuki vaikuttaisi myönteisesti niiden maanomistajien taloudelliseen asemaan, jotka omistavat joutokäytössä olevaa maata ja saisivat tulevaisuudessa tuloja metsätalouden harjoittamiseen liittyvästä toiminnasta. Tuki lisäisi tietyillä yksityisillä maanomistajilla metsätalouden harjoittamisen edellytyksiä ja kannattavuutta, koska se parantaa edellytyksiä ottaa taloudellisen toiminnan piiriin sellaisia alueita, jotka ovat tällä hetkellä kokonaan taloudellisen toiminnan ulkopuolella. Alkuvaiheessa aiemmin puuttoman alueen metsityksestä aiheutuu suoria kuluja, joista tuki kattaa merkittävän osan. Tuloja metsitettävät alat tuottavat ensimmäisen kerran vasta, kun perustettu taimikko on kehittynyt nuoreksi kasvatusmetsäksi, joten tuen maksaminen metsitysinvestoinnin tekemiseen on perustelua. Ilman tukea erityisesti turvepohjaisten joutoalueiden metsitys voisi muodostua taloudellisesti kannattamattomaksi. Tuen tarpeellisuuden arvioinnissa on lisäksi huomioitava, että tuki on rajattu laissa säädettyihin yksityisiin maanomistajiin, jotka ovat usein luonnollisia henkilöitä ja joille metsätalouden harjoittaminen on usein sivuelinkeino. Tämä vähentää edellytyksiä tehdä investointeja, jotka tuottavat taloudellista hyötyä vasta vuosikymmenien kuluttua tulevaisuudessa.

Yritykset

Tuki vaikuttaisi myönteisesti myös sellaisten yritysten taloudelliseen asemaan, jotka ovat metsitystukilain tarkoittamia yksityisiä maanomistajia. Tällaisia yrityksiä ovat esimerkiksi yhteisöt, joiden yhtiömiehinä tai osakkaina on ainoastaan luonnollisia henkilöitä ja jossa yrityksen pääasiallisena tarkoituksena on maatila- ja metsätalouden harjoittaminen. Kuten edellä on kuvattu, tuki lisäisi metsätalouden harjoittamisen edellytyksiä ja kannattavuutta, koska se parantaa edellytyksiä ottaa taloudellisen toiminnan piiriin sellaisia alueita, jotka ovat tällä hetkellä kokonaan taloudellisen toiminnan ulkopuolella.

Joutoalueiden metsitykseen myönnettävällä tuella on välittömän myönteisen metsätalouden harjoittamisen kannattavuuteen liittyvän vaikutuksen lisäksi myös välillisiä myönteisiä vaikutuksia metsähoitopalveluita ja metsätalouden suunnittelu- ja toteutuspalveluja tarjoavien yritysten toimintaan. Tukijärjestelmä edistää myös metsitykseen liittyvän palveluliiketoiminnan jatkumista ja lisää metsäpuiden taimien kysyntää. Tukijärjestelmään sisältyvä korotettu tuki käytettäessä jaloja lehtipuita tai tervaleppää luo osaltaan kannustetta näiden puulajien taimien kasvatukselle.

Joutokäytössä olevien alueiden, kuten viljelystä poistuneiden peltojen ja turvetuotannosta poistuneiden suonpohjien metsityksen edellytyksenä on usein alueen ennakkoraivaus, maanmuokkaus sekä metsityslannoitus, jotka yhdessä tai erikseen synnyttävät näitä palveluita tarjoaville yrityksille työmahdollisuuksia, itse metsityksiin käytettävien taimien hankinnan ja istutuksen lisäksi.

Julkinen talous

Esityksen perusteella myönnettävä rahoitus on harkinnanvaraista ja toimenpidettä rahoitettaisiin valtion talousarviossa vuosittain käytettävissä olevan määrärahan puitteissa. Rahoitus esitetään myönnettäväksi valtion talousarvion momentilta 30.40.47 (Tuki joutoalueiden metsitykseen) Momentin määräraha on kolmevuotinen siirtomääräraha. Momentille budjetoidun määrärahan käyttöä säädeltäisiin myöntämisvaltuudella, jolla asetettaisiin enimmäismäärä kunakin vuonna tehtävistä metsitystukipäätöksistä aiheutuvalle ja myöhempinä vuosina maksettavalle tukirahoitukselle. Viimeksi mainittu johtuen siitä, että metsitystukipäätöksillä valtio sitoutuu maksamaan metsitettävän alueen perustamistöihin liittyvän kustannuskorvauksen vasta, kun perustamistyöt ilmoitetaan tehdyksi ja hoitopalkkion vielä siitä myöhemmin erikseen määriteltävinä ajankohtina.

Metsityksen perustamistoimenpiteet on saatettava loppuun viimeistään metsäkeskuksen päätöksen antamista seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Voidaan olettaa, että tukijärjestelmän vakiinnuttua käytännön toteutus tapahtuisi nopeammin kuin uuden tukijärjestelmän tullessa vasta voimaan. Hoitopalkkioiden maksatus tapahtuisi toisen ja viidennen vuoden jälkeen siitä, kun tuki perustamistyöhön liittyvä kustannuskorvaus on maksettu. Käytännössä viimeiset hoitopalkkioerät tulisivat maksettavaksi vuosien 2034–2036 valtion menoista.

Tukitasoista on säädetty valtioneuvoston asetuksella. Perustamistyöhön liittyvä kustannuskorvaus vaihtelisi muun muassa metsitettävän alueen maapohjasta riippuen 1500 – 2000 euron välillä hehtaaria kohti ja hoitopalkkio olisi 900 euroa hehtaaria kohti.

Tukijärjestelmän toimeenpanosta syntyisi julkiselle taloudelle kustannuksia, jotka liittyvät pääasiassa tukia myöntävien ja valvovien viranomaisten toimintamenoihin. Suomen metsäkeskuksessa tehtävät vastaisivat metsityksen tukemisen määräaikaisen lain (1114/2020) mukaisia hallinnointitehtäviä, joiden hoitamiseen osoitettiin metsäkeskukselle vuotuinen 386 000 euron lisärahoitus. Edellisen metsitystukijärjestelmän hallinnointitehtävät tulevat vähenemään tulevina vuosina, jolloin uuden tukijärjestelmän hallinnointi ei edellytä lisäresursseja Suomen metsäkeskukseseen. Lupa- ja valvontavirastossa ja elinvoimakeskuksessa lausuntonmenettelystä syntyvien kustannusten on arvioitu alustavasti olevan yhteensä 300 000 euroa vuodessa ja tästä noin kolmasosa kohdistuisi elinvoimakeskukselle ja kaksi kolmasosaa lupa- ja valvontavirastolle. Ruokaviraston osalta tehtävät vastaisivat metsityksen tukemisen määräaikaisen lain (1114/2020) mukaisia lausunnonanto-, tarkastus- ja takaisinperintätehtäviä, jotka takaisinperintätehtävien osalta jatkuvat vielä viimeisten hoitopalkkioiden maksamiseen saakka. Ruokaviraston toimintamenoihin osoitettiin tehtävien hoitoon 75 000 euron (1 htv) lisäresurssi. Uuden metsitystukijärjestelmän mukaiset tehtävät pystytään hoitamaan samalla henkilöresurssilla, minkä vuoksi Ruokavirastolle ei ole tarvetta osoittaa lisärahoitusta.

Kansantalous

Tavoitteeksi asetettaisiin, että tukipäätöksiä tehtäisiin vuosittain noin 3 000 hehtaarin alalle. Tuen oletettaisiin jakautuvan kivennäismaiden ja turvemaiden kesken noin 50 %-50 % ja tukitasot olisivat 1500–2000 euroa hehtaarille ja hoitopalkkiot yhteensä 900 euroa hehtaaria

kohti. Tämä edellyttää vuotuista 7,950 milj. euron myöntämisvaltuutta, josta 5,25 milj. euroa on metsitystöiden kustannuskorvausta ja 2,7 milj. euroa hoitopalkkioita.

Metsitystöitä arvioidaan toteutettavan vuonna 2027 noin 2 200 hehtaarin alalla, jolloin vuoden 2027 talousarvioon kustannuskorvauksiin tarvitaan määrärahaa noin 3,85 miljoonaa euroa. Seuraavina vuosina metsitystöiden vuotuisiksi toteutustasoiksi arvioidaan 3 000 hehtaaria, joihin metsityskorvauksia tarvitaan 5,25 milj. euroa. Ensimmäiset hoitopalkkiot tulisivat maksuun vuonna 2029, jolloin niihin tarvitaan määrärahaa 0,9 milj. euroa.

Jos tukijärjestelmän voimassaoloaikana metsitettäisiin yhteensä tavoitteeksi asetettu 8 200 hehtaarin pinta-ala, aiheutuisi tukijärjestelmän mukaisista päätöksistä valtiolle uusia menoja yhteensä noin 21,73 miljoonaa euroa.

Kansantalouden mittakaavassa joutoalueiden metsitystukijärjestelmällä voi olla myönteisiä taloudellisia vaikutuksia, jotka liittyvät hiilensidontaa ja hiilivarastojen ylläpitämistä koskevien kansainvälisten ja kansallisten oikeudellisesti sitovien velvoitteiden täyttämiseen. Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloussektoria (LULUCF) koskevassa asetuksessa² määritellään maankäyttösektoria koskevat laskennalliset kasvihuonekaasujen poistumat. Metsityksellä voidaan tukea myös EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanoa, Kun lisäksi huomioidaan, että erityisesti joutokäytössä olevien alueiden ottamisesta taloudelliseen toimintaan seuraa myönteisiä vaikutuksia yritystoiminnalle ja maanomistajille, on joutoalueiden metsitystukijärjestelmän käynnistäminen perusteltua yhteiskunnalle syntyvillä myönteisillä vaikutuksilla.

4.2.2 Ympäristövaikutukset

Luonnonvarojen käyttö

Joutoalueiden metsitystuen tavoitteena on metsittää joutokäytössä olevia alueita ja lisätä siten metsäpinta-alaa ja vähentää edellä mainittujen alueiden kasvihuonekaasupäästöjä ja lisätä hiilinieluja ja -varastoja. Luonnonvarojen käytön näkökulmasta tämä merkitsee pitkällä aikavälillä metsävarojen eli puuston määrän kasvua Suomessa. Tukijärjestelmän vaikutus Suomen luonnonvaroihin on siten lisäinen. Samanaikaisesti joutoalueiden metsittämisen ohella tavoitteeksi on asetettu metsäkadon hillitseminen Suomessa. Joutoalueiden metsittämisen ja metsäkadon vähentämiseen liittyvät tavoitteet tukevat merkittävästi toisiaan.

Suomessa puuttomien alueiden metsitystä on tutkittu lähinnä maatalousmaan ja jonkin verran turvetuotannosta poistuneiden alueiden osalta. Metsitetyillä pelloilla runkopuun keskimääräisen vuotoisen kasvun arvioidaan olevan ensimmäisten 20 vuoden aikana noin 2,4 kuutiometriä hehtaaria kohden ja koko kiertoaikana noin 5,0 kuutiometriä vuodessa hehtaaria kohden.

² Maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 ja päätöksen N:o 529/2013/EU muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/841

Maaperä, vedet ja ilma

Metsittämisellä voi olla vaikutuksia maaperään sekä pohja- ja pintavesiin. Ennen metsityspäätöstä tulee tarkistaa, että alue soveltuu muun muassa vesitalouden näkökulmasta metsän kasvatukseen.

Liiallinen märkyys on tietyillä viljelystä poisjääneillä pelloilla metsän kasvua rajoittava tekijä. Erityisesti turvepohjaisten peltojen metsityksessä saattaa olla tarpeen kunnostaa oja liiallisen märkyuden poistamiseksi tai toteuttaa muita vesitalouden järjestelyitä. Kivennäismailla märkyys on harvemmin ongelmallista lukuun ottamatta veden vaivaamia tulvamaita. Ojien perkaus tai muut alalla toteutettavat vesitalouden järjestelyt saattavat lisätä humusaineiden ja ravinteiden huuhtoutumista. Myös turvetuotannosta poistuneilla alueilla metsitys edellyttää usein kuivatusta, mikä käytännössä tarkoittaa ojien kunnostusta. Edellä kuvatut vesitalouden järjestelyt tulisi toteuttaa minimoimalla toimenpiteistä johtuva ravinne- ja kiintoainekuormitus. Toisaalta metsitys parantaa usein ympäristön tilaa lähtötilanteeseen verrattuna, koska kasvava puusto vähentää ravinne- ja kiintoainekuormitusta. Tukijärjestelmässä edellytettäisiin, että alue, jolle metsitystukea haettaisiin, olisi vesitaloudeltaan sopiva metsäksi. Metsäkeskuksen tulee arvioida, onko alue vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopiva. Metsänkasvatukseen sopivalla alueella tarkoitetaan myös sitä, että alue ei saa olla ravinteisuudeltaan lähtökohtaisesti niin karu, että metsän aikaansaaminen alueelle ei onnistuisi. Lupa- ja valvontaviraston olisi otettava lausunnossaan kantaa tarvittaessa muun muassa siihen, että tarvitaanko ojitussilmoitus ja sijaitseeko ala pohjavesialueella.

Metsitystoimenpiteen onnistuminen edellyttää tietyillä alueilla pintakasvillisuuden poistamista ja toisaalta tietyillä alueilla kohteen ravinnetasapainon korjaamista. Jos esimerkiksi turvetuotannosta poistuneen alueen ravinteiden epätasapainoa jouduttaisiin korvaamaan lannoitteilla, se voisi lisätä ravinteiden huuhtoutumisen riskiä vesistöihin. Tukihakemusta ei hyväksyttäisi, jos metsitystukihakemuksen kohde sijaitsee pohjavesialueella ja metsän kasvatusta edellyttäisi lannoitteiden tai kasvinsuojeluaineiden käyttöä pohjavesialueella. Tästä periaatteesta voidaan poiketa pohjavesialueilla vain tilanteissa, joissa maaperän ravinnetasapaino ei edellytä lannoitusta ja metsitys voidaan toteuttaa ilman lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen

Esityksellä olisi myönteisiä ilmastovaikutuksia. Lain keskeisenä tavoitteena on ilmastonmuutoksen hillitseminen. Tavoitteena on lisätä metsäpinta-alaa Suomessa ja siten lisätä nielujen aikaansaamia poistumia, vähentää kasvihuonekaasupäästöjä sekä edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Metsittämisellä aikaansaattava kasvihuonekaasujen (hiilidioksidi, metaani ja dityppioksidi) päästövähennys verrattuna aiemman maankäytön päästöihin muodostuu sekä maaperän että puuston hiilinielujen summasta. Puuston kasvu lisää biomassaan sitoutuneen maanpäällisen hiilivaraston kokoa ja maaperän kasvihuonekaasujen päästöt pienenevät ja maaperän hiilivarasto kasvaa. Kokonaisvaikutusta arvioidessa metsityksellä aikaansaadun hiilivaraston kertymisen lisäksi tulee ottaa huomioon myös alueen päästökehityksen jatkuminen, mikäli aluetta ei olisi metsitetty.

Metsityksen ilmastovaikutuksia on kuvattu muun muassa Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet: Arvio päästövähennysmahdollisuuksista –raportissa. Metsityksen aikaansaama kasvihuonekaasujen

päästövähennys vaihtelee laajasti (3,8-17,1 tonnia CO₂ ekv./ha/v) riippuen alueen aiemmasta maankäyttömuodosta, maalajista, valitusta puulajista ja metsityksestä kuluneesta ajasta.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa arvioitiin vuonna 2022, että mikäli joutoalueita metsitettäisiin 3 000 hehtaaria vuosittain, ja tästä pinta-alasta 40 prosenttia kohdistuisi turvetuotannosta poistuneille alueille, ja loppu muille joutoalueille, olisi ilmastovaikutus vuoteen 2035 mennessä 0,11 miljoonaa tonnia CO₂ –ekv/vuodessa.

Turvetuotannosta poistuneen alueen metsittäminen on arvioitu vähentävän vuosittaisia päästöjä 7,8 tonnia CO₂-ekv hehtaarilla ensimmäisen 15 vuoden ajanjaksolla metsityksen toteuttamisesta, 10,8 tonnia CO₂-ekv. hehtaarilla kun metsityksestä on kulunut 16–45 vuotta.

Turvemaapohjaisten peltojen metsittämisen on puolestaan arvioitu vähentävän vuosittaisia päästöjä 9,8 tonnia CO₂-ekv. hehtaarilla ensimmäisen 15 vuoden ajanjaksolla metsityksen toteuttamisesta, 15,4 tonnia CO₂-ekv. hehtaarilla kun metsityksestä on kulunut 16–30 vuotta ja 17,1 tonnia CO₂-ekv. hehtaarilla kun siitä on kulunut 31–45 vuotta.

Maatalouskäytöstä poistuneen kivennäismaapellon metsityksen arvioitu vähentävän kivennäismaapeltojen vuosittaisia päästöjä 3,8 tonnia CO₂-ekv. hehtaarilla vuodessa ensimmäisen 15 vuoden ajanjaksolla metsityksen toteuttamisesta, 6,4 tonnia CO₂-ekv. hehtaarilla vuodessa, kun metsityksestä on kulunut 16–30 vuotta ja 6,9 tonnia CO₂-ekv. hehtaarilla vuodessa, kun metsityksestä on kulunut 31–45 vuotta. Myös hylättyjen kivennäismaiden kohdalla metsityksen ilmastohyödyt realisoituisivat sitä nopeammin mitä aikaisemmin metsitys toteutetaan.

Jos verrataan maapohjia keskenään, kivennäismailla sijaitsevilla pelloilla metsitys johtaa nopeammin hiilinielun, mutta turvemaapohjaisilla pelloilla ala on varsin pitkään metsittämisen jälkeenkkin kasvihuonekaasujen päästölähde. On kuitenkin olennaista huomioida, että erityisesti turvemaapohjaisten alueiden metsitys pienentää pidemmällä aikavälillä kasvihuonekaasujen päästöjä merkittävästi verrattuna siihen, että aluetta ei metsitettäisi. Myös metsityksen jälkeisillä metsänhoitotoimenpiteillä on vaikutusta saavutettavaan kasvihuonekaasujen päästövähennykseen.

Vuonna 2025 valmistuneen energia- ja ilmastostrategian valmisteluun liittyi Kansallisen energia- ja ilmastopolitiikan uudet toimet ja skenaariot eli KEITO-hanke. Hankkeen politiikkaskenaariossa (WAM) arvioitiin, että hylättyjä turvepeltoja metsitettäisiin yhteensä noin 8 500 hehtaaria vuoteen 2035 mennessä ja yhteensä noin 18 200 hehtaaria vuoteen 2050 mennessä. Hylättyjä kivennäismaapeltoja skenaariossa metsitettäisiin yhteensä noin 29 700 hehtaaria vuoteen 2035 mennessä ja noin 64 000 hehtaaria vuoteen 2050 mennessä. Turvetuotantoalueiden osalta KEITO-hankkeen skenaarioissa arvioitiin, että turvetuotannosta siirryttäisiin muihin maankäyttömuotoihin pääosin jo vuoteen 2030 mennessä. Skenaariossa turvetuotantoalueilla metsityksen osuus on noin 70 prosenttia ja loppujen 30 prosentin arvioitiin päätyvän skenaariossa viljelysmaaksi, ruohikkoalueeksi, kosteikoiksi tai kosteikkolammikoiksi tai esimerkiksi rahkasammalen kasvatukseen, Skenaarioiden laatimisen jälkeen turvetuotantoalueiden jatkokäyttömuotona kiinnostus aurinkovoiman tuotantoon on kuitenkin noussut merkittävästi. Turvetuotannosta poistuvaa pinta-alaa skenaarioissa arvioitiin olevan kaiken kaikkiaan 40 000 hehtaaria.

Yleissääntönä tavoiteltaessa myönteistä ilmastovaikutusta voidaan pitää sitä, että mitä aikaisemmin metsitys toteutetaan, sitä aikaisemmin sillä alkaa olla maankäyttösektorin kokonaispäästöjä vähentävä vaikutus. Ilmastonäkökulmasta on olennaista tunnistaa metsitykseen soveltuvat kohteet. Paksuturpeisten ja vähäravinteisten turvemaiden tapauksessa

metsitystä suotuisampi keino olisi usein kohteen vettäminen kosteikoksi. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa tämä on myös nostettu omaksi toimenpiteeksi (7.4.4 Vetetään huonotuottoisia, paksaturpeisia peltoja ja suonpohjia ilmastokosteikoiksi) ja turvepeltojen ennallistaminen on myös yksi EU:n ennallistamisasetuksen toimenpiteistä.

Joutoalueiden metsittämisen ilmastovaikutusta voidaan tarkastella myös laajemmin osana kansallisen ilmastopolitiikan kokonaisuutta. Joutoalueiden metsittäminen on yksi Kansallinen metsästrategia 2035:n, vuonna 2022 valtioneuvoston selontekona annetun maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) ja vuonna 2025 valmistellun metsien kasvun ja hiilinielujen lisäämisen toimenpidepaketin toimenpide.

Maankäyttösektorilla on kansallisessa ilmastopolitiikassa keskeinen rooli ja vuonna 2022 annetun maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) tavoitteena on edistää maankäytön, metsätalouden ja maatalouden päästöjen vähentämistä, hiilivarastojen ylläpitämistä, nielujen vahvistamista sekä sopeutumista ilmastomuutokseen maankäyttösektorilla. Suunnitelmaan on sisällytetty runsaasti erityyppisiä toimia, joilla pyritään vähentämään maankäyttösektorin päästöjä ja vahvistamaan ja ylläpitämään hiilinieluja ja -varastoja.

Maataloudessa kasvihuonekaasujen päästöjä voidaan vähentää erityisesti kehittämällä turvepeltojen ja kivennäismaiden viljelykäytäntöjä, metsittämällä turvepeltoja ja ylläpitämällä tai kasvattamalla niiden hiilivarastoja ja edistämällä monitavoitteisten kosteikkojen rakentamista. Myös Euroopan unionin yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) tarjoaa toimenpiteitä maankäyttösektorin päästöjen vähentämiseksi. Metsien hiilensidontaa voidaan vahvistaa lisäämällä metsien kasvua ja huolehtimalla metsien terveydestä. Tähän esitykseen sisältyvä tukijärjestelmä joutoalueiden metsittämiseksi on yksi keino lisätä hiilensidontaa ja vähentää alueiden kasvihuonekaasupäästöjä. Samanaikaisesti on tärkeää hillitä maankäyttösektorin päästöjä ehkäisemällä metsän siirtymistä muuhun maankäyttöön. Lisäksi keskeinen osa tätä kokonaisuutta on turvetuotannosta poistuneiden alueiden eli suonpohjien kestävä jatkokäytön edistäminen ja suunnittelumenetelmien kehittäminen. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa laadittaessa vuonna 2022 tavoitteeksi asetettiin, että maankäyttösektorin toimenpiteiden vuosittainen ilmastovaikutus olisi 3 Mt CO₂-ekv. vuoteen 2035 mennessä. Vuonna 2024 päivitetyn skenaariotarkastelun mukaan suunnitelman toimilla voitaisiin vahvistaa nieluja tai saavuttaa maankäyttösektorin päästövähennyksiä 4,7 Mt CO₂-ekv., mikäli toimenpiteet pystyttäisiin toteuttamaan täysimääräisesti. Luonnonvarakeskus rakentaa parhaillaan maankäyttösektorin toimenpiteiden seurantajärjestelmää.

Luonnon monimuotoisuus

Joutoalueiden metsitystuen kohdistuessa maataloustuotannon ulkopuolisille alueille on olennaista, että perinnebiotooppien eli perinteisen karjatalouden muovaamia elinympäristöjä ei metsitetä. Tukijärjestelmään sisältyvällä lausuntomenettelyllä on keskeinen merkitys luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden osalta. Lausuntomenettelyllä voidaan estää esimerkiksi perinnebiotooppien eli perinteisen karjatalouden muovaamien elinympäristöjen metsittäminen. Perinnebiotoopit ovat kaikkein runsaslajisin ja myös uhanalaisin elinympäristöryhmä Suomessa. Lakiehdotuksen 13 §:ään sisältyy lausuntomenettely, jossa Lupa- ja valvontavirasto ja elinvoimakeskus antaisivat sitovat lausunnot metsitystuen myöntämiseen liittyvien edellytysten täytymisestä niiden hakemusten osalta, joista metsäkeskus on hallinnollisesti tarkastanut tukikelpoisuutta koskevat kriteerit. Lausuntomenettelyllä varmistettaisiin, että luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet, kuten edellä kuvatut perinnebiotoopit eivät tulisi metsitetyksi.

Lain 10 §:n mukaan metsitystuen määrä voidaan porrastaa luonnon monimuotoisuutta edistävien toimenpiteiden perusteella. Tuen porrastamisella edistetään muun muassa lehtipuuvaltaisten ja sekapuustoisten metsitysalojen syntymistä. Tällöinkin on kuitenkin varmistettava kyseisten puulajien soveltuvuus kasvupaikalle. Korotettua tukea maksettaisiin tilanteissa, joissa kivennäismaapohjaisille joutoalueille istutetaan useampaa kuin yhtä puulajia. Korkeampi tuki katsotaan perustelluksi, koska tuenhakijalle aiheutuu esimerkiksi jalojen lehtipuiden tai tervalepän taimien hankinnasta suuremmat kustannukset. Lehtipuuvaltaisuuteen ja sekapuustoisuuteen kannustamisen niillä kohteilla, joilla se on mahdollista, voidaan nähdä tukevan myös varautumista ilmastonmuutokseen. Ilmastonmuutoksen arvioidaan lisäävän hiilinielujen ja -varastojen pysyvyyttä uhkaavien ilmiöiden esiintymisen riskejä, jotka liittyvät uusien kasvitautien ja kasvintuhoajien ilmestymiseen, olemassa olevien kantojen runsastumiseen sekä sään ääri-ilmiöistä seuraaviin metsätuhojen esiintymistiheyden kasvuun.

Metsityksellä voidaan tukea myös EU:n ennallistamisasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1991 luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta) toimeenpanoa kannustamalla metsityskohteilla lehtipuuvaltaisuuden ja sekapuustoisuuden lisäämiseen ja metsien kytkeytyneisyyden parantamiseen siellä missä se on mahdollista.

Joutoalueiden metsitystuella metsitetyt, aiemmin puuttomat kohteet toteuttaisivat Suomessa myös Euroopan unionin kolmen miljardin uuden puun istuttamistavoitetta. Kolmen miljardin puun istuttamistavoite sisältyy EU:n ennallistamisasetuksen 13 artiklaan.

Maisema

Esityksen mukaan alue, jolle metsitystukea haetaan, olisi oltava sellainen, että sen metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä vaikeuta alueidenkäyttölaissa (132/1999) tarkoitettujen kaavojen toteuttamista. Vuosina 2021–2023 voimassaollessa joutoalueiden metsitystukijärjestelmässä maiseman vuoksi kielteisiä lausuntoja oli annettu erityisesti alueille, jotka olivat olleet valtakunnallisia tai maakunnallisia maisema-alueita, rakennetun kulttuuriympäristön alueita, kaavoihin merkittyjä maisema-alueita, esimerkiksi maisemallisesti arvokkaita peltoalueita tai keskeisiä avoimen kylämaiseman kokonaisuuksia. Metsitystukilain mukaisessa lupa- ja valvontaviraston lausunnonmenettelyssä edellytetään, että metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä ole vastoin alueidenkäyttölain (132/1999) mukaisia kaavarajoitteita.

Paksaturpeisten alueiden vettäminen metsityksen vaihtoehtona ja arvioita tuen vaikutuksesta EU:n ennallistamisasetuksen ennallistamisvelvoitteiden toteuttamiseen

Turvepohjaiset alueet sopisivat useissa tapauksissa metsityksen sijaan vetettäväksi eli ennallistettavaksi siten, että vedenpintaa alueella nostetaan pysyvästi. Paksaturpeiset kohteet voivat olla myös puuntuotoskyvyltään heikompia kuin ohutturpeiset kohteet. Tämän vuoksi paksaturpeiset kohteet eivät välttämättä aina sovellu metsänkasvatukseen, ja niiden osalta muut toimenpiteet voivat olla tarkoituksenmukaisempia varsinkin huomioiden EU:n ennallistamisasetuksen velvoitteet. Olennaista olisi tunnistaa toisaalta parhaiten metsitykseen soveltuvat ja toisaalta parhaiten vetettäväksi soveltuvat kohteet.

EU:n ennallistamisasetuksessa on asetettu tietyt velvoitteet turvepohjaisten maatalouden ekosysteemien ennallistamiselle. Ennallistamisasetuksen toimenpiteet kohdistuvat ensisijaisesti maatalouskäytössä eli maataloustuen piirissä oleviin alueisiin, joita tämä lakiesitys ei koske. Ennallistamisasetuksen 11 (4) artiklan mukaan jäsenvaltioiden on otettava käyttöön

toimenpiteitä, joilla pyritään ennallistamaan maatalouskäytössä olevaa orgaanista maaperää, joka on ojitettua turvemaata. Kyseisten toimenpiteiden on koskettava vuoteen 2030 mennessä vähintään 30 prosenttia tällaisista alueista, joista vähintään neljännes on vetettävä uudelleen. Vuoteen 2040 mennessä toimenpiteiden on koskettava 40 prosenttia tällaisista alueista, joista vähintään kolmannes on vetettävä uudelleen. Vuoteen 2050 mennessä toimenpiteiden tulee koskea 50 prosenttia tällaisista alueista, joista vähintään kolmannes on vetettävä uudelleen. Tavoitteita voidaan täyttää myös toimilla turvetuotantoalueilla.

Lisäksi jäsenvaltiot voivat ennallistamisasetuksen mukaan ottaa käyttöön ennallistamistoimenpiteitä sellaisen orgaanisen maaperän uudelleen vettämiseksi, joka on ojitettua turvemaata muussa maankäytössä kuin maatalouskäytössä ja turpeen tuotannossa, ja ottaa uudelleen vetetyn alueen enintään 40 prosenttiin saakka huomioon osana tavoitteita, jotka on asetettu edellä kuvattujen maatalouskäytössä oleville alueille. Nämä viittaavat käytännössä joutoalueisiin, joiden metsittämistä tämä lakiesitys koskee.

Ennallistamisasetuksen kansallisen toimeenpanon valmistelun yhteydessä on arvioitu, että maatalouskäytössä olevia ojitettuja turvemaapeltoja, joiden turvekerroksen paksuus on yli 40 cm, olisi Suomessa noin 231 000 ha. Vettämiskelpoisia ojitettuja turvemaapohjaisia joutoalueita (hylätyt pellot), arvioidaan olevan Suomessa yhteensä noin 13 000–16 000 hehtaaria. Lisäksi on arvioitu, että esimerkiksi Keski-Pohjanmaan turvetuotantoalueista yli puolet (noin 2 500 ha) voisi soveltua vettämiseen, joten käytöstä poistuneiden turvetuotantoalueiden vettämispotentiaali on merkittävä. Tiettyjen turvepohjaisten joutoalueiden metsitys voisi käytännössä estää vettämismuutosten toteuttamista Suomessa.

4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Perus- ja ihmisoikeudet

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Säännös on luonteeltaan lähinnä julistuksenomainen. Se ei voi sellaisenaan toimia esimerkiksi yksilön rikosoikeudellisen vastuun perustana, vaan toteutuu muun lainsäädännön tuella ja välityksellä. Sääntämällä vastuun kuulumisesta kaikille on haluttu korostaa sitä, että ympäristönsuojelu edellyttää laaja-alaista yhteistyötä eri tahojen kesken (HE 309/1993 vp, s. 66, PeVL 38/1998 vp, s. 2). Metsittäminen lisää hiilensidontaa ja vähentää maankäyttösektorin päästöjä. Tämä voi osaltaan hillitä ilmastonmuutosta. Ilmastonmuutoksen hillintä tukee oikeutta terveelliseen ympäristöön. Pitkällä aikavälillä maankäyttösektorilla toteutettavat toimenpiteet voivat parantaa kaikkien suomalaisten elinoloja esimerkiksi vähentämällä sään ääri-ilmiöitä ja luontokatoa sekä niistä seuraavia haittavaikutuksia.

Perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädetään elinkeinovapaudesta. Säännöksen mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Metsitystukilakia muutettaisiin niin, että metsitystukijärjestelmän valtiontuen oikeusperusta muuttuisi de minimis -asetuksesta maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetukseen. Näin ollen jatkossa metsitystukea ei enää myönnettäisi de minimis -asetuksen mukaisena vähämerkityksisenä tukena eikä se myöskään kerryttäisi toimijakohtaista de minimis -kiintiötä. Näin ollen se mahdollistaisi tuen hakemisen myös sellaisissa tilanteissa, joissa de minimis -tukea koskeva kiintiö olisi esimerkiksi muiden de minimis -tukien johdosta täyttynyt. Vaikka muutoksen ei käytännössä ole arvioitu koskevan laajaa joukkoa toimijoita, voidaan esitetyn muutoksen olevan merkityksellinen perustuslain 18 §:ssä säädetyn elinkeinovapauden kannalta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Tuen myöntävänä ja sen käyttöä valvovana valtionapuviranomaisena toimii Suomen metsäkeskus. Lupa- ja valvontavirasto ja elinvoimakeskus laativat tukipäätöstä varten metsäkeskusta sitovat lausunnot, joissa otetaan kantaa erikseen määriteltyihin tukikelpoisuuteen vaikuttaviin seikkoihin. Ruokavirasto tekee metsäkeskuksen esityksestä myönnetyn tuen takaisinperintää koskevat päätökset sekä suorittaa metsäkeskuksen tekemien päätösten lainmukaisuuden valvontaan liittyviä tarkastuksia. Ruokaviraston tehtävään kuuluu myös määrätä asiamiehelle tai edustajalle metsitystukilain 24 §:ssä tarkoitettu määräaikainen kiello.

Tuen valvonnassa ja maksatuksessa hyödynnetään tukien hallinnointiin rakennettavaa tietojärjestelmää sekä osittain olemassa olevia toimintaprosesseja, jotka otettiin käyttöön aiemman tukijärjestelmän aikana. Metsäkeskukselle tulisi lisäksi tehtäväksi pyynnöstä hyväksyä tukea koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien siirtyminen tilanteissa, joissa alue, jolle on myönnetty metsitystukea, vaihtaa omistajaa tai haltijaa. Tehtävä olisi suhteessa aikaisempaan järjestelmään uusi.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen tarvitsema työpanos liittyisi lausuntojen antamiseen. Lausunnoissa otettaisiin kantaa hakemuksen tukikelpoisuuteen tässä laissa määrättyihin seikkoihin perustuen ja niiden sisältö sitoisi metsäkeskusta tukipäätöstä tehdessään. Lausunnoissa olisi otettava kantaa laajaan asiakokonaisuuteen, ja ne vaatisivat myös tapauskohtaisen harkinnan perusteella tehtäviä maastokäyntejä kesäaikana.

Vaikutuksia viranomaistoimintaan on kuvattu myös alaluvussa *julkinen talous*.

Vaikutukset maaseutuun ja aluetalouteen

Joutoalueiden metsitystukijärjestämällä ei ole suoria vaikutuksia maaseutuun tai aluetalouteen. Tukijärjestelmällä on välillisiä myönteisiä vaikutuksia metsityksen palveluliiketoimintaa, metsähoitopalveluita ja metsätalouden suunnittelu- ja toteutuspalveluja tarjoavien yritysten toimintaan. Nämä yritykset toimivat pääsääntöisesti maaseutualueilla. Vastaavasti tukijärjestelmä edistää metsäpuiden taimien kysyntää ja myös metsätaimetarhat sijaitsevat pääsääntöisesti maaseutualueilla. Kokonaisuutena tukijärjestelmän vaikutukset maaseutualueiden talouteen ovat positiiviset. Metsittämisen mahdollisia negatiivisia vaikutuksia muun muassa monimuotoisuuteen ja maisemaan maaseutualueilla ehkäistään tukijärjestelmään sisältyvällä lausunnotmenettelyllä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Valtiontuen oikeusperusta

Esityksen yhteydessä on punnittu eri vaihtoehtoja Euroopan unionin oikeuden valtiontuen oikeusperustan osalta. Aikaisemman tukijärjestelmän valtiontuen perustana oli tuolloin voimassa ollut yleinen de minimis -asetus. Tässä esityksessä vaihtoehdoiksi on tunnistettu uusi yleinen de minimis -asetus, maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus sekä maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtiontukea koskevat suuntaviivat.

Jos valtiontuen oikeus perustana olisi de minimis -asetus, myönnettävää tukea ei tarvitsisi ilmoittaa etukäteen komissiolle. Myönnettyistä tuista tulisi kuitenkin tallentaa tiedot Euroopan komission keskitettyyn rekisteriin 20 työpäivän kuluessa tuen myöntämisestä. Näin ollen de-

minimis-asetuksen perusteella myönnettäviin tukiin sisältyisi jonkin verran hallinnollista taakkaa. De minimis -asetuksen nojalla jäsenvaltion yhdelle yritykselle myöntämän tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 300 000 euroa minkään kolmen vuoden jakson aikana, mikä edellyttäisi, että tuen kertymistä olisi seurattava. Tuen kasautumista selvitetiin muun muassa metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain valmistelun yhteydessä. Tammikuussa 2023 annettuun uuteen kannustejärjestelmälakiin sisältyi alun perin vain yksi yleisen de minimis -asetuksen mukaisena myönnetty tuki. Se on taimikon ja nuoren metsän hoidon tuki. Lakiin on sittemmin lisätty säännökset, jotka mahdollistavat tulosperusteisten tukien ja ympäristöllisten tarjouskilpailujen kokeilun. Toimenpiteitä, joihin tukea myönnetään, ovat keskimääräistä suuremman lehtipuuosuuden jättäminen taimikon ja nuoren metsän hoitotyössä, suojavyöhykkeen jättäminen, suon ennallistaminen ja lehdon luonnonhoito (laki 1373/2025). Nämä uudet tuet myönnetään de minimis -tukena. Kyseiset tuet näin ollen kerryttävät yleisen de minimis -asetuksen mukaista tuen kokonaismäärää sellaisilla metsätalouden toimijoilla, joille sitä on myönnetty. Kannustejärjestelmälain yhteydessä tehdyn tarkastelun perusteella ei näyttänyt yleisesti muodostuvan suurta riskiä vähämerkityksisen tuen kasautumisesta metsätalouden toimijoille.³

Yrityskohtaista enimmäisrajaa valvotaan niin sanotun yhden yrityksen tasolla. Vähämerkityksisten tukien yhtenä haasteena onkin nähty niiden kasautumisen valvonta. Valvonta perustuu Suomessa nykyään pääosin tuensaajien omiin ilmoituksiin tuen hakuvaiheessa. Metsätalouden tuet on pitkään kohdistettu pääasiassa luonnollisille henkilöille, jotka valtiontukisääntelyssä ovat yrityksiä. Yleisen de minimis -asetuksen yhden yrityksen määritelmän mukainen tarkastelu ulottuu siten myös luonnollisiin henkilöihin sekä yrityksiin, joissa tuensaajana oleva henkilö toimii määräävässä asemassa.

Kun otetaan huomioon, että vähämerkityksisen tuen kiintiölle voi tulevaisuudessa olla tarvetta myös mahdollisten uusien tukien yhteydessä, on merkitystä sillä, sovelletaanko metsitystuen osalta jatkossa yleistä de minimis -asetusta. Koska maa- ja metsätalouden uuden ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisala mahdollistaa Suomessa joutoalueiden metsitystuen kaltaisen tuen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, on kyseisen oikeusperustan soveltaminen tarkoituksenmukaista ja myös ensisijaista suhteessa suuntaviivojen mukaiseen notifiointavaan tukeen.

Jos tuki perustuisi maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtiontukea koskeviin suuntaviivoihin, tulisi tukijärjestelmä ilmoittaa komissiolle ennakkoon. Tukijärjestelmä voitaisiin ottaa toisin sanoen käyttöön vasta kun komissio on arvioinut sen soveltuvuuden sisämarkkinoille. Uuden järjestelmän notifiointi on aikaa vievä prosessi. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 9 artiklan 6 kohdan mukaan komission on pyrittävä mahdollisuuksiensa mukaan tekemään päätös 18 kuukauden kuluessa menettelyn aloittamisesta. Komission hyväksyntä tukijärjestelmälle olisi määräaikainen, jonka jälkeen järjestelmä tulisi ilmoittaa uudelleen.

Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa luetellaan tietyt tukimuodot, jotka komissio hyväksyy asetuksen perusteella. Näitä tukimuotoja ei näin ollen tarvitse notifioida komissiolle. Tukijärjestelmän käyttöönoton kannalta ryhmäpoikkeusasetuksen käyttäminen on siten maa- ja metsätalouden suuntaviivoja perustellumpi tapa.

³ Viitala, E.-J., Hänninen, H. & Leppänen, J. 2018. De minimis -tukien soveltuvuus Suomen metsätalouteen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2018. Luonnonvarakeskus.

Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen tukimuodoista sovellettaisiin sen 41 artiklan mukaista tukea metsitykseen ja puustoisen maan muodostamiseen. Edellä mainitussa artiklassa säädetään tuen erityisistä edellytyksistä, jotka ovat yksityiskohtaisemmat kuin tilanteessa, jossa tuki myönnettäisiin de minimis -asetuksen nojalla. Mainitun artiklan 7 kohdan mukaan tukea ei voitaisi myöntää lyhytkiertoisien energiapuun, joulukuusien, energiantuotantoon tarkoitettujen nopeakasvuisten puiden, alueelle vierasperäisten lajien istutukseen.

Esityksessä ehdotetaan, että metsitystuki toteutettaisiin maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan mukaisena tukena. Tätä pidetään perusteltuna, sillä yleisen de minimis -asetuksen käyttöön liittyy enemmän hallinnollista työtä ja tuen toteuttaminen notifioidulla tukijärjestelmä suuntaviivojen mukaisesti veisi enemmän aikaa eikä olisi tarkoituksenmukaista, sillä vastaava tuki on jo maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa hyväksytty tukimuoto.

Tukikelpoiset alueet

Tukijärjestelmän valmistelun yhteydessä arvioitiin myös viljelyssä olevien ohutturpeisten, heikkotuottoisten peltojen sisällyttämistä tukijärjestelmään. Toimenpide on maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman mukainen toimenpide 7.3.2. Heikkotuottoisten metsitykseen soveltuvien peltojen metsitys. Valmistelun yhteydessä heikkotuottoisille, ohutturpeisille pelloille ei löydetty tukijärjestelmään soveltuvaa, paikkatietoaineistoista tunnistettavaa kriteeriä. Tämän perusteella linjattiin, että tukijärjestelmässä tukikelpoisia alueita ovat jatkossakin niin kutsutut joutoalueet, eikä ohutturpeisiä, heikkotuottoisia viljelyssä olevia turvepeltoja sisällytetty tukijärjestelmään.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

5.2.1 EU:n maaseutupolitiikan metsittämistoimenpiteet

Metsäpinta-alan lisääminen metsittämällä peltoja, laitumia tai muita avoimia alueita on yksi EU:n maaseutupolitiikan eli CAPin toimenpiteistä ja EU:n jäsenvaltioilla on mahdollisuus rahoittaa metsittämistoimia Euroopan maaseudun kehittämisen rahaston (maaseuturahasto) rahoituksella. Suomessa joutoalueiden metsitystukijärjestelmä on kansallinen tukijärjestelmä eikä sitä rahoiteta osana CAPin toimenpiteitä.

EU:n alueella metsäpinta-ala on kasvanut viimeisten 70 vuoden aikana johtuen siitä, että viljelystä tai laiduntamisesta on luovuttu ja myös perustuen erilaisiin jäsenvaltioissa toteutettuihin metsitysohjelmiin.

Euroopan unionin tilastotoimiston eli Eurostatin julkaisemien tietojen mukaan Euroopan unionin metsäpinta-ala vuonna 2025 oli 161,8 miljoonaa hehtaaria. Verrattuna vuoteen 1990, jolloin metsäpinta-ala oli 145,8 miljoonaa hehtaaria, on EU:n alueella metsäpinta-ala 35 vuodessa kasvanut 11 prosenttia.

Tavoiteltaessa metsäpinta-alan lisäämistä EU:ssa, voidaan todeta, että CAP-suunnitelma-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115 jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta) ja sitä edeltäneen maaseutuasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1305/2013 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston

(maalousrahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta) nojalla toteutettava metsitystoimenpide on osoittautunut keskeiseksi tekijäksi EU:n alueella metsäpinta-alan kasvun taustalla. Kuluvalla ohjelmakaudella jäsenvaltioissa voidaan myöntää tukea metsitykseen maaseutupolitiikan ja sitä toteuttavan CAP-suunnitelma-asetuksen nojalla.

Komission edelliseltä ohjelmakaudelta 2014–2022 keräämien suunnitelmien mukaan metsitystoimenpiteen käyttöönottoaineissa jäsenvaltioissa oli arvioitu metsitettäväksi pinta-alaksi kokonaisuudessaan noin 264 000 hehtaaria. Lopullinen toteutuma ohjelmakaudelta 2014–2022 on komission mukaan ollut 160 750 hehtaaria. Jos tarkastellaan metsätalouden toimenpiteisiin suunnattujen varojen käyttöä EU:ssa, metsitystuki edusti ohjelmissa yhteensä 26 prosenttia kaikista metsätoimenpiteisiin kohdennetuista menoeristä.

Vuosia 2014–2022 edeltäneellä ohjelmakaudella eli vuosina 2007–2013 jäsenvaltioiden metsäpinta-alan raportoitiin kasvaneen EU:ssa yhteensä 924 000 hehtaaria. Tästä maaseudun kehittämisohjelman (RDP) metsitystuella metsitettiin 287 000 hehtaaria, mikä vastasi siten kolmasosaa EU:n koko metsäpinta-alan lisäyksestä kyseisinä vuosina. Useimmissa tapauksissa metsitettiin maatalouden kannalta vähämerkityksellisiä maita.

5.2.2. EU:n CAP-suunnitelma-asetuksen mukainen metsitystuki ja metsitystuet muissa EU:n jäsenvaltioissa

EU:n jäsenvaltioilla on mahdollisuus rahoittaa metsittämistoimia Euroopan maaseudun kehittämisen rahaston (maaseuturahasto) rahoituksella. Maaseuturahaston talousarvio vuosiksi 2023–2027 on kokonaisuudessaan 95,5 miljardia euroa.

CAP-suunnitelma-asetuksen mukaan maaseuturahastosta ei saa tukea investointeja, joista aiheutuu vahinkoa ympäristölle. Metsityksen kohdalla tämän on täsmennetty tarkoittavan sitä, että metsitystä ei saa rahoittaa, jos toimenpide ei ole kestävän metsänhoidon periaatteisiin perustuvien ympäristö- ja ilmastotavoitteiden mukaista. Jäsenvaltion on varmistettava, että metsittämistoimenpide edistää vähintään yhtä yhdeksästä erityistavoitteesta, joita ovat mm. ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, kestävän kehityksen ja luonnonvarojen kestävän käytön edistäminen ja luonnonmonimuotoisuuden köyhtymisen hillitseminen ja kääntäminen laskuun. Lisäksi toimenpiteen tulee edistää yhtä horisontaalista tavoitetta ja olla johdonmukainen metsien kestävän hoidon ja käytön periaatteiden kanssa. Lisäksi tulee välttää herkkien luontotyyppien, kuten kosteikkojen epäasianmukaista metsitystä, sekä kielteisiä vaikutuksia ekologisesti ja luonnonarvoiltaan arvokkaille alueille. Samoin asetus edellyttää, että jäsenvaltioiden metsitystoimenpiteiden osalta on varmistettava johdonmukaisuus Natura 2000 -alueita koskevien hoitosuunnitelmien kanssa. CAP-suunnitelma-asetuksen mukaan metsitysinvestoinnin tukikelpoisista kustannuksista voidaan korvata enintään 100 prosenttia.

Kuluvaa ohjelmakautta, eli vuosia 2023–2030 koskevat jäsenvaltioiden CAP-suunnitelmat ovat yleisellä tasolla eikä niistä löydy yksittäisissä jäsenvaltioiden osalta tietoa nimenomaan metsitykseen suunnatuista varoista. Myöskään komission kesäkuussa 2022 julkaisemassa yhteenvedossa, joka pohjautuu jäsenvaltioiden CAP-suunnitelmiin, ei mainita missä jäsenvaltioissa metsitystoimenpiteitä aiotaan toteuttaa. Edellisellä kaudella eniten määrärahoja metsitystoimenpiteisiin olivat varanneet Puola ja Skotlanti. Lisäksi muun muassa Espanja, Portugali, Romania, Kreikka, Liettua, Irlanti, Latvia ja Italia olivat varanneet rahoitusta metsitystoimenpiteisiin. Pääosin jäsenvaltioissa käyttöön otetut metsitystoimenpiteet on toteutettu kansallisella tasolla, mutta Saksassa, Italiassa, Ranskassa ja Espanjassa on ollut myös alueellisia metsitysohjelmia. Edellisellä ohjelmakaudella yhdeksän jäsenvaltiota ei ollut käynnistänyt metsittämiseen liittyviä toimenpiteitä lainkaan. Esimerkiksi Suomi, Ruotsi ja Viro

eivät ottaneet EU:n maaseutuasetuksen nojalla rahoitettavaa metsitystukea käyttöön. Myös Saksa on tähän asti rahoittanut metsitysohjelmaansa mukaan lukien pellonmetsitysohjelma maaseutuasetuksen ulkopuolella. Metsityksellä on arvioitu olevan suurin merkitys puuntuotannon kannalta Espanjassa. Puuntuotannon lisäksi metsitys tuottaa yhteiskunnalle runsaasti muita julkishyödykkeitä.

5.2.3 Euroopan maissa käytetyt keinot ja muiden maiden asettamia tavoitteita metsittämiselle

Suurin osa Euroopan valtioista on asettanut kansallisia tavoitteita metsäpinta-alan lisäämiselle. Pohjois- ja Länsi-Euroopassa metsäpinta-alan lisäämiseen tai puiden istuttamiseen liittyviä konkreettisia tavoitteita ovat tehneet Tanska, Irlanti ja Alankomaat.

Tanska tavoittelee vuosisadan loppuun mennessä metsäalan peittävän 20–25 prosenttia maapinta-alasta, kun nyt metsiä on noin 15 prosenttia maapinta-alasta. Tanskan tavoitteena on lisätä metsäpinta-alaa vuoteen 2045 mennessä 250 000 hehtaaria, josta 150 000 hehtaaria talouskäyttöön ja 100 000 hehtaaria koskemattomaksi talouskäytön ulkopuoliseksi metsäksi. Metsittämisellä Tanska tavoittelee vesielinympäristöjen ja pohjaveden laadun suojelua, luonnon monimuotoisuuden edistämistä, kasvavia hiilinieluja, parempia virkistysmahdollisuuksia ja biomassan ja puutavaran tuotannon kasvua osana vihreää siirtymää. Tanska tukee maatalousmaiden metsittämistä, jossa maankäyttömuoto muuttuu pysyvästi metsäksi. Tuen määrä on noin 10 000 euroa hehtaarilta, minkä lisäksi tukea maksetaan 2000 euroa hehtaarilta, niillä kohteilla, joissa metsä jätetään talouskäytön ulkopuolelle.

Irlannin metsäpinta-ala on tällä hetkellä 12 prosenttia maapinta-alasta ja se tavoittelee metsäpinta-alan kasvattamista 18 prosenttiin maapinta-alasta vuoteen 2046 mennessä. Tämä tavoite edellyttää 450 000 hehtaarin metsittämistä. Irlannin metsitystuessa korvataan 100 % metsittämisen kustannuksista ja se koostuu metsittämisen jälkeen maksettavasta korvauksesta sekä vuosittain maksettavasta palkkiosta. Korvaussumma vaihtelee metsätyypin mukaan 2500 eurosta 10500 euroon. Vuosittaista palkkiota maksetaan 10–20 vuotta ja vuosittainen palkkiotaso vaihtelee 350 eurosta 1170 euroon.

Alankomaat pyrkii istuttamaan 100 miljoonaa puuta valtion metsäorganisaation johdolla vuoteen 2030 mennessä.

Bulgaria on sitoutunut metsittämään 2000 hehtaaria puutonta metsämaata, sekä metsittämään 2500 hehtaaria hylättyä maatalousmaata, eroosioalueita ja alueita, joita uhkaa eroosio, vuoteen 2030 mennessä. Kroatia tavoittelee nostavansa metsäpinta-alan määrää 47,5 prosenttiin maan kokonaispinta-alasta vuosien 2016–2025 aikana. Liettua sitoutui metsittämään 30 000 hehtaaria maata valtakunnan metsäsektorin kehittämissuunnitelman mukaisesti vuosina 2012–2020. Vuosina 2016–2020 metsäpinta-ala kasvoi 15 400 hehtaarilla ja viimeisimpien tilastotietojen mukaan Liettuassa on metsitetty viime vuosina 800 hehtaaria vuosittain. Myös Romania on asettanut tavoitteeksi istuttaa 2500 uutta metsää, mutta tarkempaa määrää- tai aika-arviota ei ole asetettu.

Unkari tavoittelee metsäpinta-alan määrän nostoa 21 prosentista 27 prosenttiin, mutta tarkkaa aika-arviota tavoitteen toteutumiselle ei ole annettu. Samoin Itävalta on tehnyt tavoitteen nostaa metsien määrää vähämetsäisillä alueillaan vuoteen 2030 mennessä, mutta ei ole esittänyt tarkempia lukuja mahdollisten istutusten määrästä. Etelä-Euroopassa Kypros tavoittelee 300 000 puun istuttamista vuosittain Kyproksen saarelle, aina vuoteen 2030 asti. Kreikka puolestaan tavoittelee 10 miljoonan puun istutusta 50 000 hehtaarin alalle vuoteen 2030 mennessä. Espanjassa pyritään kasvattamaan metsäpinta-alaa lähes neljä miljoonaa hehtaaria vuoteen 2032 mennessä. Ranska on myös sitoutunut istuttamaan 50 miljoonaa puuta, mutta ei ole määritellyt ajanjaksoa, jolloin istutukset tapahtuvat.

Puola on esimerkki valtiosta, jossa metsitystoimenpiteille on varattu rahoitusta usealla EU-ohjelmakaudella. Puola on toteuttanut metsitystoimenpiteitä jo kahdenkymmenen vuoden ajan, eli jo kolmessa edeltäneessä maaseudun kehittämissuunnitelmassaan, vuosina 2004–2006, 2007–2013 ja 2014–2022. Aiheesta julkaistun selvityksen mukaan vuosina 2004–2018 Puolassa on metsitetty yhteensä noin 80 000 hehtaaria maata. Suurin vaikutus saavutettiin 2004–2006. Puola varasi maaseudun kehittämissuunnitelman mukaan metsitystoimenpiteisiin ohjelmakaudelle 2014–2020 runsaat 270 miljoonaa euroa. Puolassa tavoitellaan 1,5 miljoonan hehtaarin metsitystä vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen nostaisi Puolan metsäpinta-alan määrän 33 prosenttiin maan kokonaispinta-alasta.

Metsittämistoimenpiteet eri jäsenvaltioissa kohdistuvat pääsääntöisesti pellonmetsitykseen. Tähän esitysehdotukseen sisältyvää, erityisesti joutokäytössä olevien alueiden metsitystä koskevaa vastaavaa kansallista metsäpinta-alan laajentamistukijärjestelmää ei ole tiedossa muissa jäsenvaltioissa.

5.2.4 EU:n muut puuttomien alueiden metsittämiseen liittyvät aloitteet ja ohjeistukset

5.2.4.1 Euroopan unionin kolmen miljardin puun istutusaloite

EU:n maaseutupolitiikkaan liittyvien metsitysohjelmien ja -tukien lisäksi Euroopan unionissa on asetettu tavoitteeksi kolmen miljardin uuden puun istuttaminen. Kyseessä on vuonna 2020 julkaistu Euroopan laajuinen aloite, jossa tavoitellaan vähintään kolmen miljardin puun istuttamista vuoteen 2030 mennessä EU:n alueelle ekologisesti kestäväällä tavalla. Aloite on keskeinen osa Euroopan unionin biodiversiteetti- ja ilmastotavoitteita, ja se sisältyy erityisesti EU:n biodiversiteettistrategiaan vuoteen 2030. Aloite tukee ilmastonmuutoksen hillintää, luonnon monimuotoisuuden palauttamista sekä maaperän ja vesistöjen suojelua. Tavoitteena on myös vahvistaa maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja viherryttää kaupunkia.

Ohjelmassa painotetaan, että puiden istutuksen tulee olla laadukasta eikä pelkästään määrällistä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi oikeiden puulajien valintaa kuhunkin ympäristöön, paikallisten lajien suosimista sekä monimuotoisuuden edistämistä. Tavoitteena ei ole yksipuolisten plantaasimetsien laajentaminen, vaan terveiden ekosysteemien aikaansaaminen ja ennallistaminen, mikä lisää luonnon kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen.

Kolmen miljardin puun aloitteessa istutetut puut voidaan laskea mukaan sitoumukseen rekisteröimällä ne alustalla nimeltä Map My Tree. Edellytyksenä on, että puut on istutettu toukokuun 2020 jälkeen alueelle, jolle ei kansallisessa lainsäädännössä edellytetä metsän uudistamista. Lisäksi puiden istutuksessa on noudatettava luonnon monimuotoisuutta edistäviä ohjeita, vältettävä herkkien luontotyyppien, kuten soiden ja kosteikkojen, epäasianmukaista metsitystä, suosittava mahdollisuuksien mukaan kotoperäisiä puulajeja ja otettava huomioon valittavien puiden kyky sietää ilmastonmuutosta. Istutettavat puut eivät saa olla haitallisia vieraslajeja. Kaikki EU:n kansalaiset voivat ilmoittaa istuttamansa puut Map My Tree-alustalle ja toukokuun loppuun 2026 mennessä alustalle on ilmoitettu tieto 38,4 miljoonan uuden puun istutuksesta.

Aloitteeseen liittyen komissio on valmistellut yhdessä jäsenvaltioiden kanssa myös käytännön ohjeistusta metsitystä varten. Ohjeistus biodiversiteettitavoitteita tukevaan metsitykseen ja puun istutukseen hyväksyttiin maaliskuussa 2023.

5.2.4.2. EU:n hiilensertifiointikehikko ja metsittämisen sertifiointikriteerit

Vuonna 2024 hyväksytty EU:n hiilenpoistoja ja hiiliviljelyä koskeva asetus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/3012 pysyvää hiilenpoistoa, hiiliviljelyä ja hiilen varastointia tuotteisiin koskevasta unionin sertifiointikehyksen perustamisesta) ja siihen liittyvät toimeenpanosäädökset ja delegoidut säädökset muodostavat EU:n laajuisen vapaaehtoisen kehyksen, jolla hiilenpoistoja pyritään sertifioidaan luotettavasti. Kyseessä on ensimmäinen EU:n tason sertifiointikehyks, joka koskee pysyvää hiilenpoistoa, hiiliviljelyä ja hiilen varastointia tuotteisiin.

Komissio hyväksyi marraskuussa 2025 toimeenpanoasetuksen (EU 2025/2358), jossa vahvistetaan sertifiointijärjestelmiä, sertifiointielimiä ja tarkastuksia koskevat tekniset säännöt. Näiden sääntöjen perusteella yksityiset sertifiointijärjestelmät voivat hakeutua EU:n tunnustamiseksi järjestelmiksi, jotka voivat sertifioida kehyksen puitteissa tuotettuja hiilikrediittejä. Hiilikrediittien tuottamista ohjaavat delegoidut säädökset, joissa määritellään kelpoisuusvaatimukset ja laskentasäännöt hanketyypeittäin.

Komission valmistelussa on vaatimusten määrittely hiiliviljelyhankkeille, joihin ensi vaiheessa kuuluu myös metsitys. Komission julkisessa konsultaatiossa keväällä 2026 olleen version mukaan metsityshankkeilla tarkoitettaisiin viljelymaan, ruohikkoalueiden tai muiden maa-alueiden metsittämistä. Luonnoksessa myös esitetään tietyt kelpoisuusvaatimukset metsitettävälle kohteille, Luonnoksen mukaan metsitettävän alueen tulisi olla vähintään 0,5 hehtaarin suuruinen, turvemaidella tulisi metsitystoimenpiteen yhteydessä nostaa vedenpintaa, metsityksessä tulisi suosia sekapuustoisuutta ja maanmuokkausmenetelmien tulisi olla mahdollisimman kevyitä. Vaatimukset voivat vielä muuttua. Luonnoksessa myös määritellään miten hankkeiden tuottamat vaikutukset eli ns. tuotetut hiilisertifiointiyksiköt määritellään. Metsityshankkeissa hiilisertifiointiyksiköiden tuottamisessa laskettaisiin puuston tuottama hiilinielu, mutta maaperän varastomuutosten vaikutukset olisivat vapaaehtoisia. Myös joutoalueiden metsitystuella metsitettävät kohteet olisi mahdollista lukea mukaan EU:n hiilensertifiointikehikon mukaisiksi hiiliviljelyhankkeiksi, jos ne täyttävät kriteeristön edellyttämät lisäisyysvaatimukset ja jos ne muutoin täyttäisivät metsityshankkeille asetettavat sertifiointikriteerit

6 Lausuntopalaute

7 Säännöskohtaiset perustelut

2 §. Metsitystuen myöntäminen. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että siihen tehtäisiin EU:n valtiontuen oikeusperustan vaihtamisesta johtuvat muutokset. Metsitystukea ei enää jatkossa myönnettäisi yleisen de minimis -asetuksen mukaisena vähämerkityksisenä tukena, vaan metsitystuki myönnettäisiin jatkossa EU:n maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Muutoksen taustalla on EU:n valtiontukilainsäädännön uudistus, joka mahdollistaa ryhmäpoikkeusasetuksen hyödyntämisen metsitystuessa valtiontuen oikeusperustana.

Vuosina 2021–2023 käytössä ollut metsitystukijärjestelmää ei lakia tuolloin säädettäessä voitu perustaa silloin voimassa olleeseen vuonna 2014 annettuun maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetukseen. Kyseisen asetuksen soveltamisen edellytyksenä oli, että metsätalouden tuet olisi sisällytetty maaseudun kehittämissuunnitelmiin ja niihin olisi saatu Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) osarahoitusta. Suomessa metsätalouden tukia ei ole 2000-luvulla sisällytetty maaseudun kehittämissuunnitelmaan. Uusi maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus tuli voimaan vuoden 2023 alussa ja on

voimassa vuoden 2029 loppuun saakka. Voimassa olevassa ryhmäpoikkeusasetuksessa edellä kuvattua rajausta ei enää ole, joten metsitystukea voitaisiin jatkossa myöntää myös sen mukaisesti. Tämä olisi tarkoituksenmukaista, koska tällöin metsitystuki ei kerryttäisi vähämerkityksiseen tukeen liittyvää toimijakohtaista de minimis -kiintiötä, jonka mukaan yhdelle yritykselle myönnetyn vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 300 000 euroa minkään kolmen vuoden jakson aikana.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin näin ollen sovellettavista valtiontukisäännöistä. Momentin mukaan metsitystuki myönnettäisiin maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena. Samalla momentista poistettaisiin viittaus yleiseen de minimis -asetukseen. Edelleen momentissa säädettäisiin, että tuen tulee täyttää ryhmäpoikkeusasetuksen I luvussa säädetyt yleiset edellytykset ja kyseessä olevalle tukimuodolle asetetut erityiset edellytykset.

Näin ollen käytännössä myönnettävän metsitystuen olisi jatkossa täytettävä maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetukseen sisältyvät asetuksen I luvussa säädetyt yhteiset ehdot sekä III luvussa säädetyt valitun tukimuodon erityiset ehdot. Asetuksen III luvun 41 artiklassa säädetään tuesta metsitykseen ja puustoisien maan muodostamiseen.

Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen kannalta keskeistä on tuen kannustava vaikutus, mistä säädetään asetuksen 6 artiklassa. Sen mukaan tuella on kannustava vaikutus, jos tuensaaja on jättänyt tukea koskevan hakemuksen ennen hanketta koskevien töiden tai toiminnan aloittamista. Lain 6 §:n 1 momentin 6 kohdassa edellytetään, että mitään metsittämisen perustamistoimenpiteitä ei ole aloitettu ennen kuin tukipäätös on tehty.

Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetusta sovelletaan vuoden 2029 loppuun saakka, mikä vaikuttaisi myös tämän lain voimassaoloon. Valtiontukisääntelystä johtuen laki olisi jatkossakin määräaikaikainen ja voimassa ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti vuoden 2029 loppuun saakka, mistä säädettäisiin tarkemmin voimaantulosäännöksissä.

4 §. Tuensaaja. Pykälään tehtäisiin muutoksia, jotka johtuvat metsätalouden tukijärjestelmää koskeneista lainsäädäntömuutoksista. Tammikuussa 2023 annettu laki metsätalouden määräaikaikaisesta kannustejärjestelmästä (71/2023, jäljempänä kannustejärjestelmälaki) on korvannut kestävän metsätalouden määräaikaikaisen rahoituslain (34/2015, jäljempänä rahoituslaki). Metsitystukilaisissa säädetään metsätaloutta koskevasta tuesta, joten lakia alun perin valmisteltaessa pyrittiin tietyiltä osin yhdenmukaiseen sääntelyyn rahoituslain kanssa. Yksi tällainen kohta on metsitystukilain 4 §, jossa säädetään tuensaajasta. Muutosten johdosta pykälään tulisi uusi 4 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyisi uudeksi 5 momentiksi. Näin ollen on tarkoituksenmukaista antaa pykälä kokonaan uutena. Pykälän sisältö pysyisi uudesta kannustejärjestelmälaista johtuvia päivityksiä lukuun ottamatta pääosin ennallaan.

Pykälässä säädettäisiin tuensaajalle asetettavista edellytyksistä. Tarkoituksena olisi ohjata metsitystuki myös jatkossa pääasiassa luonnollisille henkilöille ja heidän omistamilleen maatila- ja metsäkiinteistöille. Vastaava linjaus on kannustejärjestelmälaissa. Esityksen tuensaajaa koskevat edellytykset mukailevat näin ollen kannustejärjestelmälain 4 §:n sääntelyä.

Metsitystuki kohdistettaisiin pykälän 1 momentin nojalla vain yksityisille maanomistajille. Yksityinen maanomistaja määriteltäisiin ehdotetun pykälän 2 momentin 1–3 kohdassa seuraavasti. Yksityinen maanomistaja olisi luonnollinen henkilö (1. kohta), eräiden oikeuksien haltija ollessaan luonnollinen henkilö (2. kohta) ja yhteisö, yhtymä ja kuolinpesä, kun niiden yhtiömiehenä, jäsenenä tai osakkaana olisi vain luonnollisia henkilöitä (3. kohta). Viimeksi mainitun kohdan osalta edellytettäisiin lisäksi, että yhteisön ja yhtymän pääasiallisena tarkoituksena on maatila- tai metsätalouden harjoittaminen. Tämän arvioinnissa voitaisiin

kiinnittää huomiota siihen, mikä on asianomaisen yhteisön tai yhtymän yritys- ja yhteisötietojärjestelmään merkitty päätoimiala. Koska rekisterimerkinnot eivät kuitenkaan välttämättä ole ajantasaisia, pääasiallinen tarkoitus tulisi viime kädessä ratkaista asianomaisen yhteisön tai yhtymän verotusta, liikevaihtoa ja tasetta koskevien tietojen perusteella. Ehdotetun pykälän 2 momentin 3 kohdassa käytettäisiin jatkossa yhteenliittymän sijaan yhtymä-sanaa. Muutos vastaisi uuden kannustejärjestelmälain sisältöä. Yhtymällä tarkoitettaisiin näin ollen tuloverolain (1535/1992) 4 §:ssä tarkoitettua yhtymää. Kyseisessä säännöksessä määritellään verotusyhtymä ja elinkeinoyhtymä. Yhtymä ja kuolinpesä eivät ole oikeushenkilöitä.

Maatila- tai metsätalouden harjoittaminen säätiön pääasiallisena tarkoituksena lienee harvinaista. Tämän vuoksi yksityiseksi maanomistajaksi katsottaisiin jatkossakin momentin 4 kohdan mukaan sellainen säätiö, jonka toiminnasta pääosan muodostaisi maatila- tai metsätalouden harjoittaminen. Ehdotettua edellytystä arvioitaisiin lähinnä säätiön liikevaihtoa ja tasetta koskevien tietojen perusteella. Arvioinnissa voitaisiin kiinnittää huomiota myös siihen, mikä on säätiön yritys- ja yhteisötietojärjestelmään merkitty päätoimiala.

Momentin 5 kohdassa määriteltäisiin yksityisiksi maanomistajiksi myös yhteismetsän ja yhteisen alueen osakaskunta, silloin kun sen osuuksista vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden omistuksessa sekä sellaisen yhteismetsän tai yhteisen alueen osakaskuntaa, joka on muodostettu ennen 1 päivä maaliskuuta 2003. Esimerkiksi yhteismetsien omistuksessa voi olla vähäisessä määrin myös muuta kuin metsämaata, joka voisi olla hyväksyttävissä metsitettäväksi. Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna momentin 5 kohdan loppuun tulisi uusi viittaus yhteismetsän tai yhteisen alueen osakaskuntaan, joka on muodostettu ennen 1 päivä maaliskuuta 2003. Uusi muotoilu vastaisi kannustejärjestelmälain sisältöä ja liittyy siihen, että 1 maaliskuuta 2003 tuli voimaan yhteismetsälaki (1009/2003) ja kiinteistönmuodostamislain muutos (111/2003). Mainitut lait merkitsivät yhteismetsän perustamisen yksinkertaistumista. Yhteismetsän perustajina ovat lain muutoksen jälkeen voineet olla muutkin kuin luonnolliset henkilöt. Koska rahoituksen saajien piiriä ei ollut tuolloin tarkoituksenmukaista asiallisesti laajentaa, kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain rahoituksensaajaa koskevaa säännöstä tarkennettiin siten, että yhteismetsän ja yhteisalueissa tarkoitettujen yhteisen alueen osuuksista vähintään puolet tuli olla luonnollisten henkilöiden omistuksessa.

Ehdotettu pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 momenttia. Siinä määriteltäisiin tietyillä edellytyksillä yksityiseksi maanomistajaksi luonnolliset henkilöt, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa. Tukea ei ole tarkoitus myöntää jatkossakaan metsää sijoituskohteena omistaville rahastoille tai rahaston omistusosuuden perusteella sen omistajille. Rahastojen tukikelpoisuutta koskeva rajoitus vastaisi kannustejärjestelmälain rajoitusta. Pykälän 3 momentin mukaan yksityisenä maanomistajana ei pidettäisi niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa (213/2019) tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014). Tarkoituksena on, etteivät edellä mainitut erikoissijoitusrahastot tai yhtiömuotoiset rahastot eivätkä niiden rahasto-osuuksien omistajat tai osakkaat ole oikeutettuja tukeen.

Ehdotetaan säädettäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan yhtymän osakkaana olevat luonnolliset henkilöt vastaisivat tukeen liittyvistä velvoitteista. Sääntely vastaisi kannustejärjestelmälain 4 §:n 3 momentin sisältöä. Taustalla on se, että yhtymä ei ole oikeushenkilö.

Ehdotetun pykälän 4 momentti siirrettäisiin uudeksi 5 momentiksi ja siinä olisi jatkossakin valtioneuvostolle osoitettu asetuksenantovaltuus.

5 §. Metsitystukeen hyväksyttävä alue. Pykälää muutettaisiin niin, että maatalousmaan ja metsämaan määritelmiä täsmennettäisiin. Pykälä annettaisiin selkeyden vuoksi kokonaan

uutena, mutta lähtökohdiltaan se olisi pitkälti samanlainen kuin voimassa olevassa laissa. Metsitystuen tarkoituksena on metsittää joutoalueita eli sellaisia alueita, jotka eivät ole aktiivisessa maataloustuotannossa olevaa maatalousmaata tai jotka eivät ole metsämaata.

Metsitystuki kohdistettaisiin 5 §:n 1 momentin mukaan muulle alueelle kuin maatalousmaalle ja muulle kuin metsämaalle. Pykälässä määriteltäisiin maatalousmaa ja metsämaa, mutta ei muuta aluetta. Tämä vastaisi voimassa olevan 5 §:n 1 momentin sääntelyä. Muun alueen määrittely tyhjentävästi olisi vaikeaa erilaisten metsitystukeen hyväksyttävien alueiden moninaisuuden vuoksi. Metsitystuen kohteena ovat joutoalueet, eli alueet, jotka eivät ole aktiivisessa maataloustuotannossa olevaa maatalousmaata tai jotka eivät ole metsämaata. Joutoalueita ovat esimerkiksi viljelyn ulkopuolelle jääneet pellot, turvetuotannosta poistuneet alueet ja vastaavat alueet, joita ei ole osoitettu muuhun kuin metsätalouskäyttöön kaavoituksessa.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin maatalousmaasta. Esityksessä maatalousmaan määritelmää täsmennettäisiin ja aiempi 5 §:n 3 momentin sääntely kumottaisiin tarpeettomana. 3 momentissa aiemmin ollut ympäristösopimusalaan ja luonnonhaittakorvaukseen liittyvä sääntely on tarpeeton, koska kyseisiä ympäristösopimuksia ei ole ollut enää nykyisellä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan kaudelle 2023–2027.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan maatalousmaalla tarkoitettaisiin jatkossa ensinnäkin Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain (1332/2022) 2 §:n 10 kohdassa tarkoitettua aluetta. Kyseisen lain 2 §:n 10 kohdan mukaan maatalousmaalla tarkoitetaan pellon, pysyvien kasvien ja pysyvän nurmen alaa. Säännös pohjautuu niin kutsutun EU:n suunnitelma-asetuksen (EU) 2021/2115 4 artiklan 3 kohdassa säädettyyn maatalousmaan määritelmään. Pykälän 2 momenttiin sisältyvät maatalousmaan määritelmää koskevat täsmennykset liittyvät EU:n uudesta maatalouspolitiikan ohjelmakaudesta johtuviin lainsäädäntömuutoksiin. Kansallisesti maatalousmaan määritelmää on edelleen täsmennetty eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (77/2023) 4 §:ssä. Sen mukaan maatalousmaaksi ei katsota esimerkiksi leikkohavujen tuotantoalaa, suota tai rakennettua kosteikkoa.

Toisekseen 2 momentissa säädettäisiin, että maatalousmaalla tarkoitettaisiin aluetta, jonka osalta maksetaan tukea vain maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) nojalla. Tämä vastaisi voimassa olevaa sääntelyä.

Ehdotetun pykälän 3 momentin sääntely vastaisi pitkälti aiempaa 4 momentin sääntelyä, mutta siihen tehtäisiin joitakin täsmennyksiä. Jatkossa aktiivisessa maataloustuotannossa olevalla maatalousmaalla tarkoitettaisiin lähtökohtaisesti sellaista aluetta, jolle on haettu yhtä tai useampaa EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan kuuluvan tukijärjestelmän mukaista tukea mukaan lukien myös kansallisesti rahoitettavat tuet metsitystuen hakemisajankohtaa edeltävänä vuonna tai sen jälkeen. Tällä haluttaisiin varmistaa se, että aktiivisessa maataloustuotannossa olevia alueita ei metsitetä. Aikaisemmin hakeminen oli sidottu vuoteen 2019, mutta jatkossa maataloustukien hakemista ei enää sidottaisi tiettyyn vuoteen. Sen lisäksi, että metsitystuella olisi muiden tukien hakemista koskeva ajallinen raja, olisi kyseessä oltava myös maatalouskäytöstä poistettu alue.

Ehdotetun pykälän 3 momentista poistettaisiin mahdollisuus hakea tukea pienille, alle hehtaarin kokoisille heikkotuottoisille viljelyssä oleville pelloille. Aiemmassa tukijärjestelmässä tukea oli mahdollista hakea viljelykunnoltaan heikoille kohteille, joiden koko on enintään yksi hehtaari rajoittuen kokonaisuudessaan tai pääosin metsämaahan ja alueella on puuvartisten kasvien taimia, suokasvillisuutta tai muuta vastaavaa kasvillisuutta. Alueen heikosta viljelykunnosta

kertovia tekijöitä olivat esimerkiksi maan happamuus, huono tai toimimaton ojitus ja siitä johtuva märkyys sekä kasvukykyä heikentävät ravinnepuutteet. Alueellisten olosuhteiden huomion ottamisella viitattiin puolestaan esimerkiksi kuvion haastavaan maantieteelliseen sijaintiin, sen saavutettavuuteen, muotoon, metsän varjostukseen, hallanarkuuteen, kivisyyteen, viljeltävyyteen ja mahdollisiin korkeuseroihin. Edellä kuvattujen kohteiden tunnistaminen oli työlästä metsäkeskuksen ja aiemman tukijärjestelmän aikana lausuntoja antaneen ELY-keskuksen näkökulmasta, joten poikkeuksen poistaminen on perusteltua.

Käytännössä edellä selvitettyt ruoantuotannossa olevat tai ympäristöarvoiltaan merkittävät alat ovat tunnistettavissa Ruokaviraston hallinnoimasta peltolohkorekisteristä.

Pykälän 4 momentissa määriteltäisiin, mitä laissa tarkoitettaisiin metsämaalla. Pykälän 4 momentin sääntely vastaisi pitkälti voimassa olevan 5 momentin sääntelyä, mutta siihen ehdotetaan lisättäväksi vesakoitumista koskeva uusi täsmennys. Metsämaalla tarkoitettaisiin aluetta, joka on Tilastokeskuksen käyttämän kansallisen maankäyttöluokituksen määritelmän mukaista metsämaata. Tilastokeskuksen maankäyttöluokituksessa on ryhmässä F11 määritelty metsämaa. Metsämaa tarkoittaa tässä luokittelussa puun tuottamiseen käytettävää tai käytettävissä olevaa aluetta, jolla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu on vähintään 1,00 kuutiometriä hehtaarille kuorineen. Metsämaaksi luetaan myös sellainen muuhun maankäyttöluokkaan aiemmin kuulunut alue, jolle on saatu aikaan elinkelpoinen taimikko. Myös tilapäisesti puuton tai vähäpuustoinen alue, kuten uudistamisala tai taimikko katsottaisiin metsämaaksi. Viimeksi mainittuja alueita koskee metsälain (1093/1996) mukainen metsän uudistamisvelvoite. Myös tuhoalue tai vastaava, jolla edellä mainittu tuottovaatimus täyttyy ja joka ei kuulu muuhun maankäyttöluokkaan, olisi metsämaata. Myös entinen maatalousmaa katsotaan metsämaaksi silloin, jos se on jo istutettu taikka se on metsittynyt tai vesoittunut siten, että viljellen toteutettava metsittäminen on estynyt (Pääluokat, Maankäyttöluokitus 2000, Metsämaa) (<https://www.stat.fi/meta/luokitukset/maankaytto/001-2000-05-01/f11.html>).

Metsitystuella ei saisi tukea sellaisia toimenpiteitä, jotka voimassa oleva lainsäädäntö velvoittaa muutoinkin tehtäväksi. Metsälain 2 luvussa (Puunkorjuu ja metsän uudistaminen) säädetään toimenpiteistä, jotka on tehtävä puunkorjuun jälkeen. Metsälaissa säädetään muun muassa taimikon aikaansaamiseksi tehtävistä perustamistoimenpiteistä. Metsälain nojalla annetaan lisäksi tarkempia säännöksiä perustettavan taimikon saavuttamiseksi. Metsälain 8 §:n 1 momentin mukaan taimikko katsotaan saaduksi aikaan, kun se on riittävän tiheä, taimet ovat tasaisesti jakautuneina, niiden keskipituus on 0,5 metriä ja niiden kehittymistä ei uhkaa välittömästi muu kasvillisuus. Taimikkoalueet ovat metsämaata eikä niiden osalta ole siten mahdollista hakea metsitystukea. Jos edellä mainitulle taimikolle tapahtuisi luonnonolojen aiheuttamia tuhoja, aluetta ei voitaisi näiden tuhojen korjaamiseksi hakea metsitystuen piiriin, koska alueella sovelletaan tuolloinkin metsälakia.

Ehdotetun pykälän 4 momentissa otettaisiin huomioon myös metsälain 5 a §, joka ei sisällä uudistamisvelvoitteesta uudistushakkuun jälkeen puuntuotannollisesti vähätuottoisilla ojitetuilla turvemaiilla. Myös tällainen alue katsottaisiin lakiehdotuksessa metsämaaksi, jotta kyseinen alue jäisi selkeästi metsitystuen ulkopuolelle.

Ehdotetun pykälän 4 momentin sääntelyä täsmennettäisiin niin, että jatkossa metsämaalla ei kuitenkaan tarkoitettaisi sellaista vesoittunutta maatalouskäytöstä poistettua aluetta, joka ei ole metsittynyt luontaisesti tai jota ei ole metsitetty. Alueen vesoittuminen osoittautui käytännössä aiemmassa tukijärjestelmässä merkittäväksi metsitystuen hylkäämisen perusteeksi, mitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena lain tavoitteen näkökulmasta. Koska entisellä maatalousmaalle syntyvä vesakko muodostuu usein pajuista sekä harmaalepystä, jotka ovat biologisilta ominaisuuksiltaan varsin lyhytikäisiä verrattuna muihin luonnonvaraisiin

puulajeihin, tyrehtyy niiden kasvu varsin nopeasti. Pitkäkestoisen hiilinielun aikaansaamisen kannalta on tarpeellista metsittää joutoalueita pitkäikäisillä puulajeilla, joita voidaan hyödyntää taloudellisesti myös muussa kuin energiantuotannossa. Näin ollen vesottuneiden alueiden metsämaan määritelmään kohdistuvan muutoksen perusteena on nimenomaan puuntuotannollisesti hyvien metsien aikaansaaminen ja hiilinielujen vahvistaminen. Sellaisina vesoina, joita ei lueta metsittyneen alueen taimiksi pidettäisiin sellaisia alueelle syntyneitä vesa- ja siemensyntyisiä puuntaimia, jotka eivät ole metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1308/2013) 1 §:ssä tarkoitettuja hyväksyttäviä taimia. Tällaiset taimet eivät kuulu metsälain 8 a §:ssä säädettyihin metsänuudistamisessa käytettäviin puulajeihin tai taimien latvukset eivät ole elinvoimaisia taikka ne ovat vaurioituneita.

Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jossa täsmennettäisiin, mitä tarkoittaa alueen poistaminen maatalouskäytöstä. Mikäli maatalouskäytössä ollut alue haluttaisiin metsittää, tulisi maatalouskäytöstä poistaminen rekisteröidä Ruokaviraston ylläpitämään peltolohkorekisteriin. Peltolohkorekisteri on tunnistusjärjestelmä ja sijaintitietokanta, jota käytetään maatalouden tukien hallinnoinnissa. Käytännössä poiston rekisteröinti tapahtuu joko ilmoittamalla koko peruslohkon poistamisesta maatalouskäytöstä tai muuttamalla peruslohkon rajausta, niin että maatalouskäytöstä poistuva osa jää rajauksen ulkopuolelle. Ilmoitus poistosta tehdään alueelliselle maaseutuelinkeinoviranomaiselle kirjallisesti. Lohkon hallintaoikeuden haltija voi tehdä ilmoituksen poistosta myös sähköisen Vipu-palvelun kautta peruslohkomuutokset – osiossa. Poistamisen jälkeen peruslohko jää peruslohkorekisteriin passiiviseksi. Momenttiin sisältyvä uusi täsmennys olisi tarkoituksenmukaista lisätä pykälään, jotta tukihakemusten käsittelyvaiheessa välttyttäisiin tulkintaongelmilta sen suhteen, katsotaanko alue poistetuksi maatalouskäytöstä.

6 §. Metsitystuen myöntämisen edellytykset. Ehdotetaan muutettavaksi metsitystuen myöntämisen edellytyksistä annettua pykälää. Ehdotettu pykälän uusi muotoilu perustuisi pitkälti voimassa olevaan 6 §:ään, mutta siihen tehtäisiin useita muutoksia, joten käytännössä pykälä annettaisiin kokonaan uutena.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin metsitettävää aluetta koskevista edellytyksistä. Kuten voimassa olevassa 6 §:ssä, momentti sisältäisi 6 kohtaa, joista jokaisen tulee täyttyä. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan alueen tulisi olla luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopiva. Metsänkasvatukseen sopiva alue tarkoittaa myös, että alue ei saa olla ravinteisuudeltaan lähtökohtaisesti niin karu, että metsän aikaansaaminen alueelle ei onnistuisi metsitettäväksi haetun alueen maaperän osalta on otettava huomioon muun muassa sen ravinnemäärä ja –tasapaino sekä lämpösumman riittävyys eri puulajien kasvatukseen. Lisäksi säännöksessä edellytettäisiin, että alue, jolle metsitystukea haettaisiin, olisi vesitaloudeltaan sopiva metsäksi. Erityisesti turvemaiilla vesitalouden hallinta on ensisijaista metsityksen onnistumisen kannalta. Tämä kohta vastaisi voimassa olevan pykälän saman momentin samaa kohtaa.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan alueen, jolle metsitystukea haetaan, tulisi täyttää vähimmäiskoko. Metsitystukihakemukseen kohdistuvan metsityshankkeen olisi oltava vähintään yhden hehtaarin laajuinen. Hanke voi koostua useammasta kuviosta ja yksittäisen kuvion olisi oltava jatkossakin vähintään 0,5 hehtaarin suuruinen yhtenäinen, keskimäärin vähintään 20 metriä leveä alue. Edellä mainittu kohta poikkeaisi aiemmasta tukijärjestelmästä siten, että tukihakemukseen kohdistuvan hankkeen vähimmäiskoko kasvaisi 0,5 hehtaarista yhteen hehtaariin, jonka lisäksi edellytettäisiin yksittäiseltä kuviolta tiettyä vähimmäiskokoa ja keskimääräistä vähimmäisleveyttä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan alueen tulisi olla sellainen, että sen metsittäminen ei heikentäisi luonnon monimuotoisuutta. Ehdotettu 1 momentin 3 kohta vastaisi voimassa olevaa lainkohtaa. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita ei saisi metsittää kansallisen lainsäädännön ja Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden vuoksi. Tärkeä velvoittava kansainvälinen sopimus on luonnon biologista monimuotoisuutta koskeva YK:n yleissopimus.⁴ (78/1994) Luonnonsuojelulain (9/2023) 64 §:ssä säädetään suojeltavista luontotyypeistä. Nämä ovat maa- tai vesialueita, joilla on tietynlaiset ympäristöolot sekä luonteenomainen kasvi- ja eläinlajisto. Luonnonsuojelulaissa suojeltuja luontotyyppinä ovat muun muassa merenrantaniityt, kedot ja lehdesniityt. Luonnonsuojelulain 65 §:ssä säädetään tiukasti suojellun luontotyypin heikentämiskiellosta. Pykälässä mainittuja harvinaisia ja uhanalaisia luontotyyppinä ei saa hävittää eikä heikentää. Luonnonsuojelulain 75 §:ssä ja luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 7 §:ssä säädetään uhanalaisista lajeista. Luonnonsuojelulain 75 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää uhanalaiseksi lajiksi sellainen luonnonvarainen eliölaji, jonka riski hävitä luonnosta on Suomessa esiintyvien lajien kansallisen uhanalaisuuden arvioinnin perusteella vähintään korkea. Esimerkiksi perinteisen karjalouden harjoittamisen kautta syntyneet niityt, ahot, kedot ja hakamaat ovat usein uhanalaisten lajien elinympäristöjä. Luonnonsuojelulain 77 §:ssä ja luonnonsuojeluasetuksen 8 §:ssä säädetään erityisesti suojeltavien eliölajien ja niiden esiintymispaikkojen suojelusta. Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeää esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kielto tulee voimaan, kun lupa- ja valvontavirasto on päätöksellään määritellyt erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajat. Natura 2000 –suojelualueet ovat viranomaisten tiedossa. Vain hyvin pienestä osasta luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä maatalousalueista on olemassa paikkatietoa, jonka avulla metsityksen ulkopuolelle jätettävät alueet pystyisi helposti varmistamaan. Esimerkiksi monet pitkään viljelemättä olleet kivennäismaiden vanhat pellot ovat kehittyneet monimuotoisiksi ja niitylajistolle tärkeiksi paikoiksi, eikä niistä ole paikkatietoa. Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen lausunnoilla on siten hyvin tärkeä merkitys arvioitaessa metsitettäväksi haetun alueen edellytyksiä metsitystukeen.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan alueen tulisi olla sellainen, jonka metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä vaikeuta alueidenkäyttölaissa tarkoitettujen kaavojen toteuttamista. Ehdotettu kohta vastaisi pitkälti aikaisempaa ja olisi sisällöllisesti sama, mutta käytettävän termistöä muutettaisiin vastaamaan alueidenkäyttölaissa käytettävää muotoilua.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat Suomen maaseudun edustavimpia kulttuurimaisemia, joiden määrä Suomessa on 186 valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. Nykyiset arvokkaat maisema-alueet on valittu valtioneuvoston periaatepäätöksellä vuonna 2022.⁵ Alueidenkäyttölaissa olevat valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet edellyttävät, että arvokkaat maisema-alueet otetaan huomioon alueiden käytössä. Ne tulee muun muassa sisällyttää maakuntakaavoihin.

Viranomaisten on huolehdittava siitä, että erilaiset hankkeet eivät vaaranna arvokkaiden maisema-alueiden arvoa. Tämän takia metsittämissakemusten osalta on erityisesti otettava huomioon edellä mainitut maisema-alueet sekä niiden sisältyminen kaavoihin. Metsitettäväksi haettujen alueiden osalta on siten varmistettava, että metsitystoimenpiteiden kautta ei heikennetä jo inventoituja maisema-alueita tai olennaisesti vaikeuteta avoimen

⁴ <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1994/19940078>

⁵ <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/maisemat/arvokkaat-maisema-alueet>

maaseutumaiseman säilyttämistä. Metsittämisestä ei saa muodostua olennaista haittaa maisema-alueille eikä myöskään paikallisesti arvokkaille kulttuuriympäristöille ja -maisemille.

Alueidenkäyttölain 30 §:ssä säädetään maakuntakaavamääräyksistä. Pykälän 2 momentin mukaan, jos jotakin aluetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, maakuntakaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (suojelumääräykset). Yleiskaavamääräyksiä koskevat vastaavat säännökset ovat mainitun lain 41 §:ssä ja asemakaavamääräyksiä koskevat 57 §:ssä. Alueidenkäyttölain 32 §:ssä säädetään maakuntakaavan oikeusvaikutuksista muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan. Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta, otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Metsäkeskuksen olisi arvioidessaan metsitystuen myöntämisen edellytysten täyttymistä otettava edellä selvitetty huomioon. Metsitystuella ei saisi vaikeuttaa kaavoituksen toteuttamista. Metsäkeskuksen olisi toimittava samoin myös edellä mainitun lain 42 §:n osalta, jossa säädetään yleiskaavan oikeusvaikutuksista viranomaistoimintaan. Kyseisen 42 §:n 2 momentin mukaan viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista. Voidaan katsoa, että esimerkiksi sellaiset alueet, jotka on kaavassa osoitettu muuhun käyttöön kuin maa- ja metsätalouteen, eivät olisi hyväksyttäviä metsitettäviksi. Metsityksellä vaikeutettaisiin tällaisessa tapauksessa selvästi kaavan toteuttamista.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan alue ei saisi olla ollut aikaisemmin metsitettynä valtion rahoituksella tai kestävän maatalouden rahoituksesta annetun lain nojalla ja uudelleen raivattu maatalousmaaksi taikka muutoin ollut metsitykseen liittyen julkisen tai yksityisen rahoituksen kohteena taikka ei ole samanaikaisesti vireillä olevan muun julkiselle tai yksityiselle toimijalle toimitetun hakemuksen kohteena metsittämistä varten. Aiemmillä julkisilla metsitystuilla viitataan kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuun lakiin (1094/1996), jonka 6 §:ään sisältyi tuettavana työajajina metsätalouden käyttöön otettavan, metsänkasvatukseen soveltuvan alueen metsittäminen sekä vuosina 2021–2023 voimassa olleeseen määräaikaiseen metsitystukijärjestelmään. Metsitystuesta rajattaisiin pois ne alueet, joiden osalta on jo kertaalleen maksettu joko julkista tai yksityistä rahoitusta metsittämistoimenpiteisiin. Valtiontalouden kannalta on välttämätöntä ja yleisesti tarkoituksenmukaista, ettei samoja alueita julkisesti tai yksityisesti rahoitettuna metsitetä useita kertoja.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan alueen tulisi olla sellainen, että sillä ei ole aloitettu mitään metsittämisen perustamistoimenpiteitä. Koska käytettävä valtioneuvoston asetuksen 6 artiklan mukaisesti tuen kannustava vaikutus. Tuella ei voitaisi katsoa olevan kannustavaa vaikutusta, jos metsittäminen olisi aloitettu tuesta riippumatta.

Nykyisen metsitystukilain 6 §:n 2 momentissa säädetään, että metsitystukea ei saa myöntää joulukuusien kasvattamiseksi. Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 7 kohdassa säädetään siitä, millaisten puiden istutukseen tukea ei saa myöntää. Ehdotetun lain 2 §:n mukaan metsitystuki myönnettäisiin jatkossa maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyin ehdoin. Koska 41 artiklan 7 kohta itsessään jo kieltää tuen myöntämisen muun ohella joulukuusien istutukseen, ei siitä tule säätää enää uudelleen.

Ehdotetun pykälä 2 momentissa olisi nykyistä 3 momenttia vastaava valtioneuvostolle osoitettu asetuksenantovaltuus. Sääntelyä ei siten muutettaisi tältä osin.

7 §. Ilmoitus vähämerkityksisestä tuesta. Voimassa olevassa 7 §:ssä säädetään ilmoituksesta vähämerkityksisestä tuesta. Koska ilmoitus liittyy yleisen de minimis -asetuksen edellytyksiin, pykälä ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

9 §. Metsityksen toteuttaminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Ensinnäkin momentista esitetään poistettavaksi vaihtoehto, että metsityksen voi toteuttaa kylvämällä. Aiemmassa tukijärjestelmässä oli mahdollista toteuttaa turvetuotannosta poistuneen alueen metsittäminen kylvämällä. Tältä osin 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että jatkossa metsitys voidaan toteuttaa vain istuttamalla. Muutoksella varmistettaisiin metsityksen toteutuminen, sillä istuttaminen on kylvämistä varmempi tapa uuden metsän aikaansaamiseksi Suomessa.

Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin lisäksi täsmennys, joka liittyy istutustiheyteen. Voimassa olevassa laissa säädetään kasvatustiheyttä koskevasta taimimäärästä (1300–2500 tainta hehtaarille) ja lisäksi istutustiheyden osalta säädetään, että istutustiheyden on aina oltava vähintään 1000 tainta hehtaarille. Istutustiheyden vähimmäismäärään luetaan uudet istutettavat taimet, kun taas kasvatustiheydessä huomioidaan myös luontaisesti syntyneet taimet. Käytännössä vuosina 2021–2023 voimassa olleen tukijärjestelmän toteutuksessa osoittautui kuitenkin haastavaksi se, että istutusmäärät olivat saattaneet jäädä niin vähäisiksi, ettei kasvatuskelpoisia taimia ollut riittävästi, kun huomioidaan taimien luontainen kuoleminen taimikon perustamisen jälkeen. Tämä on johtanut usein tilanteisiin, jossa taimikkoon joudutaan tekemään täydennysviljely metsitysvelvoitteen voimassaoloaikana. Täydennysviljely aiheuttaa lisäkustannuksia maanomistajalle ja hidastaa taimikon alkukehitystä. Tämän johdosta sääntelyä ehdotetaan tarkennettavaksi. Jatkossa sen lisäksi, että istutustiheyden on aina oltava vähintään 1000 tainta hehtaarille, on lisäksi otettava huomioon kunkin puulajin kasvatustiheys. Näin ollen istutettavan taimimäärän olisi oltava sellainen, että sillä saavutettaisiin ja ylläpidettäisiin säädettyä kasvatustiheyttä metsitysvelvoitteen ajan, kun huomioidaan että osa taimista kuolee tai vioittuu taimikon alkukehityksen aikana. Mikäli luontaisesti syntyneitä taimia on metsitettävällä alueella vähän, tarkoittaa se huomattavasti 1000 tainta suuremman taimimäärän istuttamista. Istutustiheyttä voisi olla tarkoituksenmukaista täsmentää valtioneuvoston asetuksella, mihin liittyvästä asetuksenantovaltuudesta säädetään pykälän 4 momentissa.

Samoin 1 momenttiin tehtäisiin täsmennys, joka liittyy ehdotetun 5 §:n 4 momentin uuteen sääntelyyn, joka liittyy vesoitumiseen. Sen mukaan vesoitunut entinen maatalousmaa voitaisiin tietyin edellytyksin jatkossa katsoa tukikelpoiseksi alueeksi. Tämän johdosta olisi tarkoituksenmukaista poistaa 9 §:n 1 momentin lopusta viittaus lievään vesoitumiseen. Näin ollen momentin lopussa säädettäisiin jatkossa, että ennen metsityksen toteuttamista on tarvittaessa tehtävä vesoituneilla alueilla vesojen raivaaminen. **10 §. Metsitystuen määrä.** Pykälän 3 momentti kumottaisiin, jolloin poistuisi mahdollisuus pelkän hoitopalkkion hakemiseen, jos metsityksen perustamistoimenpiteet on toteutettu muutoin kuin tässä laissa tarkoitettuun varoin. Tätä voidaan pitää perusteltuna, koska tämä vuosina 2021–2023 voimassa olleessa tukijärjestelmässä mahdollistettu poikkeus osoittautui käytännössä harvinaiseksi, eikä esimerkiksi yksityisillä varoilla metsitettävien alueiden hoitopalkkioiden maksamisen katsota olevan tehokasta valtion varojen käyttöä lain tavoitteiden kannalta.

11 §. Metsitystuen hakeminen. Koko pykälää ehdotetaan muutettavan suhteessa voimassa olevaan pykälään. Pykälään tehtäisiin EU:n valtiontuen oikeusperustan vaihtamiseen liittyviä täsmennyksiä. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin viittaus yleisessä de minimis -asetuksessa tarkoitettuun ilmoitukseen, jota ei jatkossa enää tarvitsisi tehdä, koska kyseessä olisi maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla myönnettävä tuki.

Pykälän 2 momentin loppuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 kohta. Sen mukaan tukihakemuksessa olisi ilmoitettava myös mahdolliset muut samaan toimenpiteeseen saadut julkiset tuet. Taustalla on maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 8 artiklan sääntely tuen kasautumisesta. Ryhmäpoikkeusasetuksessa on lähtökohtana niin sanottu ylikompensaatiorajoitus, joten samaan toimenpiteeseen saadut mahdolliset muut julkiset tuet tulisi ilmoittaa metsitystukihakemuksen yhteydessä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin henkilötunnuksen ja y-tunnuksen ilmoittamisesta hakemuksessa. Esityksessä katsotaan, että henkilötunnuksen vaatiminen on tarpeen luonnollisen henkilön yksilöimiseksi. Tuen myöntämisessä on kyse julkisen vallan käytöstä, joten on tarpeen pystyä yksilöimään se taho, jolle tuki myönnetään ja jolla on tukeen liittyviä velvoitteita. Oikeushenkilöiden yksilöimiseksi taas on tarpeen saada tieto y-tunnuksesta. Myös luonnollisella henkilöllä voi olla y-tunnus harjoittamaansa taloudelliseen toimintaan liittyen. Valtionavustuslain säännösten toimeenpanossa y-tunnus olisi keskeinen.

Pykälän 4 momentissa olisi voimassa olevan pykälän 3 momenttia vastaava maa- ja metsätalousministeriölle osoitettu asetuksenantovaltuus.

12 §. Metsitystuen hakeminen yhteisomistustilanteessa. Pykälään tehtäisiin teknisluonteisia muutoksia, jotka liittyvät metsätalouden tukijärjestelmää koskeviin lainsäädäntömuutoksiin eli käytännössä nykyiseen kannustejärjestelmälakiin. Voimassa oleva pykälä on pitkälti yhdenmukainen rahoituslain 28 §:n kanssa ja pykälässä myös viitataan rahoituslakiin.

Pykälän 2 momentin loppuun lisättäisiin, että säännöksiä sovellettaisiin myös kiinteistön määräosaan, jota hallitaan sovintojaolla. On selkeämpää säätää asiasta jatkossa metsitystukilaissa sen sijaan, että viitattaisiin nykyiseen kannustejärjestelmälakiin. Näin ollen voimassa olevassa laissa oleva viittaus rahoituslain 28 §:n 4 momenttiin poistettaisiin pykälän 3 momentista. Pykälän 3 momentissa olevat viittaukset rahoituslakiin muutettaisiin muilta osin niin, että jatkossa viitattaisiin nykyiseen kannustejärjestelmälakiin.

13 §. Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto. Pykälässä säädettäisiin tukipäätöstä edeltävistä lausunnoista ja niiden pyytämisestä. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan metsäkeskuksen tulisi ennen tukipäätöstä pyytää lausunnot Lupa- ja valvontavirastolta sekä elinvoimakeskukselta. Lausunnot olisi tarpeen pyytää molemmilta viranomaisilta, sillä tuen myöntämisen edellytysten arviointiin kuuluu kummankin viranomaisen tehtäviin kuuluvia seikkoja. Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan lain 1 momenttia.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen olisi tehtäviensä osalta otettava kantaa 6 §:n 1 momentin 3–4 kohdassa säädettyjen ehtojen toteutumiseen. Elinvoimakeskus ottaisi tarvittaessa myös kantaa 5 §:n 2 momentin asiakokonaisuuksiin. Lupa- ja valvontavirasto ottaisi kantaa tarvittaessa metsitettävän alueen vesitalouteen. Momentin mukaan lausunnot olisivat sitovia, eli metsäkeskuksen olisi otettava ne huomioon päätöksenteossa ja ratkaistava tukipäätös niissä edellytysten täyttymisestä esitetyn lausunnon perusteella. Jos esimerkiksi lausunnossa katsottaisiin, että säädetty edellytykset eivät täyty, metsäkeskuksen tulisi tehdä asiassa kielteinen tukipäätös. Suhteessa voimassa olevan lain 2 momenttiin ehdotetussa momentissa tarkennettaisiin, mihin seikkoihin viranomaisten tulee ottaa kantaa.

Lisäksi 2 momenttia muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin virke, jonka mukaan hakemuksen kohdistuessa kokonaisuudessaan entiselle turvetuotantoalueelle, lausunnossa ei kuitenkaan tarvitse ottaa kantaa 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn edellytyksen toteutumiseen. Turvetuotantoalueen monimuotoisuudesta lausuminen ei tarkoittaisi juurikaan

lisätyötä. Käytännössä muutos liittyisi usein siihen, että lausunnon antamisen yhteydessä on syytä tarkastaa, esiintyykö alueella uhanalaisia eliölajeja, jotka voivat palata alueelle suhteellisen nopeasti turpeen noston päättymisen jälkeen.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan metsäkeskuksen ei tarvitsisi pyytää lausuntoa Lupa- ja valvontavirastolta eikä elinvoimakeskukselta, jos se katsoisi, että edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen myöntämisen edellytykset eivät täyty. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi tilanteita, joissa metsäkeskus katsoisi, ettei alue ole esimerkiksi luontaisesti metsänkasvatukseen sopiva tai alueen pinta-ala ei ylittäisi siltä edellytettävää vähimmäispinta-alaa. Vastaavasti kyseeseen voisivat tulla tilanteet, joissa metsäkeskuksen tietojen mukaan alueen metsitystä on jo ollut aikaisemmin metsitykseen liittyen julkisen tai yksityisen rahoituksen kohteena sekä tilanteet, joissa edellytykset eivät täytyisi alueen kaavoituksen vuoksi. Tällä sääntelyllä pyrittäisiin vähentämään asian ratkaisun kannalta tarpeettomia lausuntopyyntöjä ja siten vähentämään viranomaisille koituvaa työtä. Lausunnot olisi joka tapauksessa aina pyydettävä Lupa- ja valvontavirastolta sekä elinvoimakeskukselta niissä tilanteissa, joissa metsäkeskus katsoisi tuen myöntämisen edellytysten täyttyvän.

14 §. Tukipäätös. Pykälään tehtäisiin EU:n valtiontuen oikeusperustan vaihtamisesta johtuvia muutoksia. Pykälässä säädetään tukipäätöksessä huomioon otettavista asioista. Voimassa olevassa pykälän 5 momentissa on kuvailtu erityisesti yleisestä de minimis -asetuksesta johtuvia tukipäätöksessä todettavia asioita. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin yleistä de minimis -asetusta koskevat kohdat. Momentissa viitattaisiin jatkossakin valtionavustuslakiin. Lisäksi säädettäisiin, että metsäkeskuksen tukipäätöksestä olisi käytävä ilmi metsitystuen tukiehdot ja se, että tuki myönnettäisiin maa- ja maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyillä ehdoilla ja sen mukaisesti.

Momentissa säädettäisiin myös, että tukipäätöksessä on käytävä ilmi se, että ryhmäpoikkeusasetuksen vastaisesti myönnetty tuki on perittävä takaisin. Vaatimus siitä, että jäsenvaltion ryhdyttävä takaisinperintään kansallisesti ilman komission päätöstä, jos huomataan että ehdot eivät täyty, perustuu EU-oikeuteen. Vaatimusta voidaan pitää suhteellisen tiukkana, joten se olisi perusteltua todeta myös tukipäätöksessä. Asia on merkityksellinen tuensaajan oikeusturvan kannalta, koska vaatimusten noudattamatta jättäminen johtaisi tuen takaisinperintään.

Pykälän 6 momenttiin, joka koskee metsitystuen diskonttausta, tehtäisiin tekninen täsmennys niin, että momentissa viitattaisiin jatkossa yleisen de minimis -asetuksen sijaan maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetukseen.

15 a §. Metsitystukea koskevien tietojen julkaiseminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 a §, joka koskisi tukitietojen julkaisuvelvoitetta. Pykälän mukaan metsäkeskuksen olisi julkaistava myönnettyjä tukia koskevat tiedot Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyllä tavalla yleisessä tietoverkossa siltä osin kuin myönnetty tuki ylittää 100 000 euroa. Tietojen julkaisemisesta metsitystuen osalta säädetään tarkemmin maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklassa sekä asetuksen liitteessä III.

Pykälässä säädettäisiin myös, että avustustietojen toimittamisesta valtionavustusten tietovarantoon ja siihen liittyvästä avustustietojen julkaisemisesta säädetään valtionavustuslaissa. Kyseinen säännös olisi luonteeltaan informatiivinen ja liittyy vuoden 2023 alussa voimaan tulleeseen valtionavustuslain (688/2001) muutokseen (1075/2022, HE 88/2022 vp). Kyseisessä esityksessä arvioidaan, että niitä tuensaajia, joiden osalta EU:n valtiontukisääntöjen mukainen julkaisukynnys ylittyy, olisi vuodessa vain yksittäisiä tapauksia. Sen sijaan valtionavustuslain muuttamista koskevan lain myötä metsäkeskus olisi velvollinen

toimittamaan valtiokonttorille tukia koskevia tietoja valtionavustusten tietovarantoon. Pykälän sääntely vastaisi pitkälti kannustejärjestelmälain 5 §:n 3 momentin sisältöä. Kyseisen säännöksen perusteluissa on tarkemmin kuvattu sääntelyn suhdetta valtionavustusalainsäädäntöön (HE 167/2022 vp, s. 48).

16 §. Toteutusilmoitus ja metsitystuen maksaminen. Pykälän 3 momentissa säädettyä metsitystuen maksamisen aikataulua ehdotetaan muutettavaksi. Metsitystuki muodostuu kustannuskorvauksesta eli metsityskorvauksesta sekä hoitopalkkiosta. Hoitopalkkio maksetaan kahdessa erässä. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin, että hoitopalkkio maksettaisiin jatkossa toisena ja viidentenä vuonna metsityksen jälkeen, kun vuosien 2021–2023 määräaikaisen tukijärjestelmän nojalla hoitopalkkiot maksetaan toisena ja kahdeksantena vuonna. Momentti vastaisi muilta osin voimassa olevan lain säännöstä. Jatkossakin hoitopalkkion maksamisen ajankohta laskettaisiin siitä, kun metsäkeskus on toteutusilmoituksen perusteella maksanut kustannuskorvauksen. Hoitopalkkion jälkimmäisen erän maksamisajankohdan aikaistaminen olisi tarkoituksenmukaista, koska tällöin tuen maksuajankohta vastaisi paremmin hoitotöiden kustannusten syntyminen ajankohtaa ja voisi näin ollen osaltaan kannustaa hakemaan metsitystukea. Hoitopalkkion jälkimmäisen erän maksun aikaistaminen vähentäisi myös valvontaan liittyviä pitkäästä maksuvälisestä johtuvia hallinnollisia kustannuksia. Myös tuetun alueen omistuspohjan muutoksia olisi vähemmän hoitopalkkion aiempaa lyhyemmällä maksuvälillä, mikä käytännössä sujuvoittaisi tuen maksamisen hallinnointia.

17 §. Tukipäätöksen mukaisten velvollisuuksien ja oikeuksien siirtyminen. Ehdotettu pykälä annettaisiin kokonaan uutena. Säännöksellä varmistettaisiin, että tukea koskevat oikeudet siirtyvät maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen edellyttämällä tavalla. Lisäksi sillä varmistettaisiin, että metsitystukea ei siirry muille kuin lain tarkoittamille tuensaajille.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan tukipäätöksessä yksilöidyn alueen omistus- tai hallintaoikeuden siirtymisen jälkeen tuensaajan oikeusasemaan tulisi tämän lain mukaisine velvollisuuksineen ja oikeuksineen alueen uusi omistaja tai haltija. Mainitut velvollisuudet ja oikeudet sisältyvät tukipäätökseen. Velvollisuuksien ja oikeuksien siirtymisen edellytyksenä olisi, että metsäkeskus on ensin hyväksynyt velvollisuuksien ja oikeuksien siirtymisen.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan, jos alueen uusi omistaja tai hallintaoikeuden haltija ei täytä 4 ja säädettyjä hakijaa koskevia vaatimuksia taikka jos uusi omistaja tai haltija ei halua ottaa hoitaakseen metsitysvelvoitetta, ehdotetun pykälän 1 momenttia ei sovellettaisi. Tuensaajan olisi tällöin palautettava metsitystuki. Metsitysvelvoite lakkaisi, kun metsitystuki on palautettu. Lain 4 §:ssä tarkoitetut edellytykset koskevat sitä, kuka voi olla tässä laissa tarkoitettu tuensaaja eli ne koskevat yksityistä maanomistajaa. Sääntelyllä pyritään varmistamaan, että tuki ei siirtyisi sellaisille tahoille, jotka eivät ole tässä laissa tarkoitettuja yksityisiä maanomistajia.

Sillä, että tukipäätökseen sisältyvien oikeuksien ja velvollisuuksien siirtämistä haettaisiin metsäkeskukselta, varmistettaisiin siten yhtäältä se, että taho, jolle oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät, on laissa tarkoitettu yksityinen maanomistaja sekä toisaalta se, että tukea koskevien oikeuksien siirtyminen vahvistettaisiin päätöksellä. Tämän voidaan katsoa täyttävän maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklassa säädetyn tuen kannustavuuden kriteerin.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan, tuensaajan tulisi huolehtia siitä, että uusi omistaja tai haltija saa tiedon lakisääteisestä metsitysvelvoitteesta. Pykälän 1 momentissa tarkoitettua asiaa voisi saattaa vireille uusi omistaja tai haltija yksin tai yhdessä tuensaajan kanssa.

20 §. Metsitystuen takaisinperintä. Pykälän 5 momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen täsmennys, joka liittyy EU:n valtiontuen oikeusperustan vaihtumiseen. Momentissa viitattaisiin jatkossa maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetukseen sen sijaan, että viitattaisiin yleiseen de minimis -asetukseen. Näin ollen momentissa säädettäisiin takaisinperinnästä maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen noudattamatta jättämisen vuoksi. Metsäkeskuksen olisi tehtävä Ruokavirastolle esitys metsitystuen takaisinperimiseksi, jos sen tietoon tulisi, että tuki on myönnetty maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten vastaisesti.

21 §. Metsäkeskuksen valvontatehtävä. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että siihen tehtäisiin teknisluonteinen täsmennys liittyen EU:n valtiontuen oikeusperustan vaihtumiseen. Momentissa viitattaisiin jatkossa maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetukseen sen sijaan, että viitattaisiin yleiseen de minimis -asetukseen. Näin ollen metsäkeskuksen tehtävänä olisi metsitystukea koskevien tietojen säilyttäminen ja kokoaminen ryhmäpoikkeusasetuksessa edellytetyllä tavalla. Kun metsitystuki myönnettäisiin jatkossa ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettuna tukena, olisi myönnetystä tuesta tehtävä vuosittain ilmoitus komissiolle ryhmäpoikkeusasetuksen 11 artiklan mukaisesti. Käytännössä metsäkeskus kokoaisi tiedot ja toimittaisi ne maa- ja metsätalousministeriölle, joka toimittaa tiedot komissiolle. Tietojen antamisesta ja ilmoitusmenettelystä säädetään eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain 2 §:ssä.

22 §. Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston valvontatehtävä. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tekninen täsmennys niin, että siinä jatkossa viitattaisiin rahoituslain sijaan uuteen kannustejärjestelmälakiin.

22 a §. Myöntämisvaltuuden riittämättömyys. Ehdotetun uuden pykälän mukaan metsäkeskuksen tulisi siirtää metsitystukea koskeva hakemus käsiteltäväksi seuraavana vuonna, jos hakemuksen vireillepanovuonna ei ole käytettävissä myöntämisvaltuutta. Jos myöntämisvaltuutta ei olisi käytettävissä hakemuksen vireillepanovuotta seuraavanakaan vuonna, hakemus hylättäisiin.

Metsitystukilain nojalla myönnettävät tuet ovat harkinnanvaraisia. Harkinnanvaraisuus liittyy toisaalta siihen, että tukia voidaan myöntää vain Euroopan unionin valtiontukisääntelyn sallimissa puitteissa ja toisaalta siihen, että metsitystukea voidaan myöntää ja maksaa vain vuosittaisen valtion talousarvion rajoissa.

Pykälän tarkoituksena on välttää hakemusten käsittely tilanteessa, jossa tukea ei voida myöntää myöntämisvaltuuden riittämättömyyden vuoksi. Tavoitteena on välttää hakemusten tarpeeton käsittely tilanteessa, jossa tukea ei voida myöntää myöntämisvaltuuden riittämättömyyden vuoksi ja siten kohdentaa viranomaisresursseja tarkoituksenmukaisemmin.

29 §. Voimaantulo. Lain voimaantulosäännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että metsitystukea voisi hakea 31.3.2027 alkaen ja että laki olisi voimassa 31.12.2029 saakka.

Voimassa oleva metsitystukilaki on määräaikainen ja voimassa vuoden 2038 loppuun saakka. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että laki olisi voimassa 31.12.2029 saakka. Lain uusi voimassaolon päättymispäivä perustuisi maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamiseen, joka päättyy 31.12.2029. Kuten aiemmin on selvitetty, metsitystuki olisi jatkossa tarkoitus myöntää ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, kun se on aiemmin ollut de minimis -asetuksen nojalla myönnettävää tukea.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että tämän lain mukaista metsitystukea voisi hakea vuoden 2029 loppuun saakka ja tukihakemukset olisi käsiteltävä kesäkuun 2030 loppuun

mennessä. Ryhmäpoikkeusasetuksen säännökset mahdollistavat hakemusten käsittelyn takarajan kesäkuun 2030 loppuun, sillä asetuksen 64 artiklan 4 kohdan mukaan asetuksen voimassaolon päätyttyä sen nojalla poikkeuksen saaneisiin tukijärjestelmiin sovelletaan edelleen poikkeusta kuuden kuukauden mukautumisjakson ajan.

Voimassa olevan lain 2 momentin mukaan tämän lain mukaista tukea pystyi hakemaan vain vuoden 2023 loppuun saakka ja tukihakemukset oli käsiteltävä kesäkuun 2024 loppuun mennessä. Voimassa olevalla momentilla tuen hakeminen ja tukihakemusten käsittely rajoitettiin edellä mainittuihin ajankohtiin. Esitettävällä muutoksella mahdollistettaisiin metsitystuen hakeminen ja hakemusten käsittely uudelleen.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että tämän lain mukaista metsitystukea voitaisiin kuitenkin hakea 31.3.2027 alkaen. Tämän taustalla on arvio tukien hallinnointiin valmisteltavan tietojärjestelmän valmistumisajankohdasta. Tietojärjestelmän tulisi olla valmis, kun metsitystukea aletaan hakea.

Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että tämän lain muita kuin tuen myöntämistä koskevia säännöksiä sovellettaisiin tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen lain voimassaoloajan päätyttyä. Ehdotuksella varmistettaisiin myönnettyjen tukien kannalta tarvittavan sääntelyn soveltaminen lain voimassaolon jälkeen. Lain voimassaolo on edellä kuvatusti kytketty maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaoloon.

Pykälän 5 momentti kumottaisiin. Tukien maksamisen takarajaa koskeva säännös on ollut kytköksissä lain voimassaoloaikaan, jota nyt esitetään muutettavan siten, että laki olisi voimassa 31.12.2029 saakka. Ehdotetun 4 momentin mukaan tämän lain muita kuin tuen myöntämistä koskevia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen lain voimassaoloajan päätyttyä.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Metsitystukilain asetuksenantovaltuuksiin ei esitetä muutoksia. Esitykseen sisältyy tekninen täsmennys, jonka myötä lain 4 §:n 4 momentissa oleva asetuksenantovaltuussäännös eräistä tuensaajaa koskevista edellytyksistä siirrettäisiin 4 §:n uudeksi 5 momentiksi. Vastaavasti lain 6 §:n 3 momentissa oleva asetuksenantovaltuus, joka koskee tarkempia säännöksiä luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopivista alueista ja alueellisten seikkojen huomioon ottamista, siirrettäisiin 6 §:n 2 momentiksi.

Metsitystukilain 11 §:n 3 momentin ja 12 §:n 5 momentin nojalla annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus metsitystuen hakemuksessa esitettävistä tiedoista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä oli voimassa 1.2.2021 – 30.6.2024. Koska tällä lakiehdotuksella mahdollistettaisiin uudelleen metsitystuen hakeminen aikavälillä 31.3.2027 – 31.12.2029, tulisi tarkoitukseltaan vastaavaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksen olla annettuna ja voimassa 1.1.2027 alkaen.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulisi voimaan 1.1.2027 ja olisi voimassa 31.12.2029 saakka.

10 Toimeenpano ja seuranta

Lain toimivuutta ja vaikutuksia on tarkoitus seurata lain voimaantulon jälkeen virkatyönä ja tarvittaessa erillisin selvityksin. Metsäkeskuksen ja Ruokaviraston toteuttama metsitystukilain

tarkastustoiminta, jotka perustuvat maa- ja metsätalousministeriön vuosittain antamiin tarkastusmääräyksiin, tuottavat keskeisimmän vuotuisen tietopohjan metsitystukilain säännösten noudattamisesta ja mahdollisten poikkeamien syistä. Lakimuutoksista ja niiden sisältämistä uusista velvoitteista on tarkoitus viestiä laajasti keskeisille sidosryhmille ja mahdollisesti myös järjestää tarvittavaa koulutusta sekä toimijoille että maanomistajille.

Tukijärjestelmän vaikutusten osalta arvioidaan tarvittaessa myös EU:n ennallistamisasetuksen vettämivelvoitteiden kansallisen toteutumisen näkökulmasta paksaturpeisten alueiden vettämisen ja metsitystuella toteutettavan metsityksen kehitystä.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2027 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksessä kysymys on siitä, että vuonna 2023 päättynyt metsitystukijärjestelmä otettaisiin käyttöön uudelleen. Tukijärjestelmä säilyisi pitkälti voimassa olevan metsitystukilain kaltaisena. Metsitystukilain suhdetta perustuslakiin on yksityiskohtaisesti tarkasteltu voimassa olevan metsitystukilain hallituksen esityksen perusteluissa (HE 150/2020 vp, s. 41–49).

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsitystukea koskevaa EU:n valtiontuen oikeusperustaa. Metsitystuki myönnettäisiin jatkossa EU:n maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Näin ollen metsitystukea koskeva valtiontuen oikeusperusta muutettaisiin niin, että metsitystuki ei enää jatkossa olisi vähämerkityksistä tukea. Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (SEUT) 107 ja 108 artiklan mukaan valtiontukisääntely kuuluu komission yksinomaiseen toimivaltaan. Sääntelyn tavoitteena on taata yrityksille tasapuoliset kilpailuolosuhteet unionin sisämarkkinoilla ja minimoida jäsenvaltioiden välistä tukikilpailua. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut valtiontukiin liittyen, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(1) artiklassa kielletään sisämarkkinoille sopimattomat valtiontuet, jotka annetaan yrityksille. Valtiontuen tunnusmerkit ovat riippumattomia kansallisesta oikeudesta. SEUT-sopimuksen 107(2 ja 3) artiklassa määrätään sisämarkkinoille soveltuvasta tuesta. Valtiontuki voi olla sallittua joko asiaa koskevan yleisen poikkeuksen tai komission tekemän hyväksymispäätöksen johdosta (PeVL 15/2018 vp, s. 50).

Perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädetään elinkeinovapaudesta. Säännöksen mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Metsitystukilakia muutettaisiin niin, että metsitystukijärjestelmän valtiontuen oikeusperusta muuttuisi. Näin ollen jatkossa metsitystukea ei enää katsottaisi de minimis –asetuksen mukaiseksi vähämerkitykseksi tueksi eikä se myöskään kerryttäisi toimijakohtaista de minimis –kiintiötä. Näin ollen se mahdollistaisi tuen hakemisen myös sellaisissa tilanteissa, joissa de minimis –tukea koskeva kiintiö olisi esimerkiksi muiden de minimis -tukien johdosta täyttynyt. Vaikka muutoksen ei käytännössä ole arvioitu koskevan laajaa joukkoa toimijoita, voidaan esitetyn muutoksen olevan merkityksellinen perustuslain 18 §:ssä säädetyn elinkeinovapauden kannalta.

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Vastuu kohdistuu sekä julkiseen valtaan että yksityisiin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin (HE 309/1993 vp, s. 66). Säännös on

luonteeltaan lähinnä julistuksenomainen. Se ei voi sellaisenaan toimia esimerkiksi yksilön rikosoikeudellisen vastuun perustana, vaan toteutuu muun lainsäädännön tuella ja välityksellä. Säättämällä vastuun kuulumisesta kaikille on haluttu korostaa sitä, että ympäristönsuojelu edellyttää laaja-alaista yhteistyötä eri tahojen kesken (HE 309/1993 vp, s. 66, PeVL 38/1998 vp, s. 2). Säännöksen piiriin kuuluvat sekä ympäristön tuhoutumisen tai pilaantumisen estäminen että aktiiviset luonnolle suotuisat toimet. Siten säännöksessä ilmaistaan ihmisten kaikinpuolinen vastuu sellaisesta taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kokonaislinjasta, joka turvaa elollisen ja elottoman luonnon monimuotoisuuden säilymisen. Metsitystukilain muuttamista koskevan esityksen tavoitteena on lisätä metsäpinta-alaa ja hiilinieluja. Metsitys on osa laajempaa metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepakettia. Metsitystukilain 1 §:n mukaan lain tavoitteena on metsitystä tukemalla lisätä metsäpinta-alaa ja hiilinieluja sekä vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä metsitettävillä kohteilla luonnon monimuotoisuutta heikentämättä. Lisäksi metsitystuen myöntämisen edellytykset ovat sellaisia, joiden voidaan katsoa huomioivan luonnon monimuotoisuuden ja avoimen maaseutumaisen säilymisen. Kaiken kaikkiaan esityksen voidaan katsoa olevan merkityksellinen erityisesti ilmastonäkökulmasta. Näin ollen esityksen voidaan katsoa edistävän vastuuta ympäristöstä koskevan perustuslain 20 §:n tavoitteita.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Näin ollen perustuslain 21 § sisältää perussäännöksen jokaisen oikeudesta saada asiansa käsitellyksi ja ratkaistuksi tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Pykälän 2 momentti koskee puolestaan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon muita ulottuvuuksia. Se on yhteydessä 1 momenttiin, jolla niin ikään turvataan oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja hyvään hallintoon. Pykälässä edellytetään oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon toteutumista kokonaisuutena. Tämän ohella siinä annetaan institutionaalinen suoja tuon kokonaisuuden tärkeimmille ainesosille. (HE 309/1993 vp, s. 72). Sääntelyn lähtökohtana on yksilön oikeus omasta aloitteestaan saada asiansa käsitellyksi. Käsittelyn tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa on lisäksi aina tapahduttava asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Viranomaisen päätöstä voidaan perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan luonnehtia perustuslain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla yksilön oikeutta koskevaksi silloin, kun lainsäädännössä on riittävän täsmällinen perusta oikeutena pidettävän suhteen syntymiselle yksilön ja julkisen vallan välille (PeVL 51/2010 vp, s. 2, PeVL 52/2002 vp, s. 3, PeVL 16/2000 vp, s. 4, PeVL 12/1997 vp, s. 1).

Lakiehdotuksen 17 §:ssä säädetään tukipäätöksen mukaisten velvollisuuksien ja oikeuksien siirtymisestä. Velvollisuuksien ja oikeuksien siirtymisen edellytyksenä on, että metsäkeskus on hyväksynyt velvollisuuksien ja oikeuksien siirtymisen. Metsäkeskuksen on tehtävä näin ollen asiassa päätös. Päätökseen voisi hakea ensin oikaisua oikaisuvaatimuksella. Oikaisuvaatimus tehtäisiin valtioneuvoston mukaan valtioneuvoston viranomaiselle, eli tässä tapauksessa metsäkeskukselle. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Voidaan arvioida, että kun uuteen oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymistä koskevaan 17 §:n sääntelyyn sisältyy metsäkeskuksen tekemä nimenomainen päätös muutoksenhakumenettelyineen, edistää ehdotettu sääntely osaltaan perustuslain 21 §:n oikeusturvaa koskevaa sääntelyä.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallinto tehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Metsäkeskus ei ole viranomainen. Metsäkeskukselle on kuitenkin eri laeilla säädetty tehtäviä, jotka sisältävät julkisen vallan käyttöä. Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa säädetään metsäkeskusorganisaatiosta. Kyseinen laki oli perustuslakivaliokunnan arvioitavana. Perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan (PeVL 53/2010 vp), että silloiset metsäkeskukset ovat hoitaneet yksityismetsätalouden edistämisen- ja valvontatehtäviä erinimisinä organisaatioina jo vuodesta 1928 alkaen, joten kyse on hyvin vakiintuneesta hallinnollisesta ratkaisusta. Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa on viittaukset hallintolakiin, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin ja kielilakiin.

Metsitystukilain 3 §:n 3 momentin mukaan metsitystukea koskevissa asioissa valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena toimii Suomen metsäkeskus. Metsäkeskuksen myöntämän metsitystuen takaisinperintää koskevien päätösten osalta valtionapuviranomaisena toimii kuitenkin Ruokavirasto. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät on siten osoitettu Ruokavirastolle.

Tässä lakiehdotuksessa metsäkeskukselle tulisi uutena tehtävänä hyväksyä päätöksellä tukipäätöksen mukaisten oikeuksien ja velvollisuuksien siirtyminen tilanteissa, joissa alue, jolle metsitystukea on myönnetty, vaihtaa omistajaa tai haltijaa. Tehtävä liittyy metsitystuen myöntämisen ja maksamisen valvontaan. Metsäkeskuksen valvontatehtävästä säädetään metsitystukilain 21 §:ssä. Esitettävässä tehtävässä ei olisi siten kysymys tehtävästä, johon sisältyisi merkittävää julkisen vallan käyttöä, vaan luonteeltaan valtionapuviranomaiselle tyyppillisesti kuuluvasta tehtävästä.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksikössä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1114/2020) 10 §:n 3 momentti, 7 § ja 29 §:n 5 momentti
muutetaan 2 §:n 2 momentti, 4–7 §, 9 §:n 1 momentti, 11 §, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 13 §, 14 §:n 5 ja 6 momentti, 16 §:n 3 momentti, 17 §, 20 §:n 5 momentti, 21 §:n 3 momentti, 22 §:n 1 momentti sekä 29 §:n 1 ja 2 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 15 a ja 22 a § seuraavasti:

2 §

Metsitystuen myöntäminen

Metsitystuki myönnetään tiettyjen maa- ja metsätalouden alan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) 2022/2472 (*maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus*) mukaisena tukena. Tuen tulee täyttää mainitun asetuksen I luvussa säädetyt yleiset edellytykset ja kyseessä olevalle tukimuodolle asetetut erityiset edellytykset.

4 §

Tuensaaja

Metsitystuen tuensaaja voi olla vain yksityinen maanomistaja.

Tässä laissa yksityisellä maanomistajalla tarkoitetaan:

- 1) luonnollista henkilöä;
- 2) maanvuokraoikeuden, testamenttiin perustuvan käyttöoikeuden, lesken hallintaoikeuden, eläkeoikeuden tai muun vastaavan oikeuden haltijaa, jos haltija on luonnollinen henkilö;
- 3) sellaista yhteisöä, yhtymää ja kuolinpesää, jonka yhtiömiehenä, jäsenenä tai osakkaana on vain luonnollisia henkilöitä ja jossa yhteisön ja yhtymän pääasiallisena tarkoituksena on maatalo- tai metsätalouden harjoittaminen;
- 4) säätiötä, jonka toiminnasta pääosan muodostaa maatalo- tai metsätalouden harjoittaminen;
- 5) yhteismetsän sellaista osakaskuntaa ja yhteisalueella (758/1989) tarkoitetun yhteisen alueen osakaskuntaa, jonka osuuksista vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden omistuksessa sekä sellaisen yhteismetsän tai yhteisen alueen osakaskuntaa, joka on muodostettu ennen 1 päivää maaliskuuta 2003.

Edellä 2 momentissa säädetyin lisäksi yksityiseksi maanomistajaksi katsotaan myös ne luonnolliset henkilöt, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa, jos heidän omistusosuutensa kiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia ja jos yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on maatalo- tai metsätalouden harjoittaminen. Yksityisenä maanomistajana ei pidetä niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa (213/2019) tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014).

Yhtymän osakkaana olevat luonnolliset henkilöt vastaavat tukeen liittyvistä velvoitteista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan 2 ja 3 momentissa tarkoitetuksi pääasialliseksi tarkoitukseksi harjoittaa maatala- tai metsätaloutta ja siitä, milloin maatala- tai metsätalouden harjoittamisen voidaan katsoa muodostavan pääosan säätiön toiminnasta.

5 §

Metsitystukeen hyväksyttävä alue

Metsitystukeen hyväksyttävää aluetta on muu kuin maatalousmaa ja muu kuin metsämaa.

Maatalousmaalla tarkoitetaan tässä laissa Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain (1332/2022) 2 §:n 10 kohdassa tarkoitettua aluetta sekä aluetta, jonka osalta maksetaan tukea vain maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) nojalla.

Maatalousmaalla ei kuitenkaan tarkoiteta maatalouskäytöstä poistettua aluetta, joka ei ole ollut Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukijärjestelmien tai kansallisten tukien hakemuksen kohteena metsitystuen hakemista edeltävänä vuonna eikä sen jälkeen.

Metsämaalla tarkoitetaan tässä laissa aluetta, joka on Tilastokeskuksen käyttämän kansallisen maankäyttöluokituksen määritelmän mukaista metsämaata (F11) sekä aluetta, jonka osalta ei metsälain (1093/1996) 5 a §:n 2 momentin nojalla tarvitse täyttää uudistamisvelvoitetta alueen puuntuotannollisen vähätuottoisuuden vuoksi. Metsämaata ei kuitenkaan ole sellainen vesoittunut maatalouskäytöstä poistettu alue, joka ei ole metsittynyt luontaisesti tai jota ei ole metsitetty.

Alueen poistamisella maatalouskäytöstä tarkoitetaan tässä laissa poistamisen rekisteröintiä peltolohkokisteriin.

6 §

Metsitystuen myöntämisen edellytykset

Metsitystuen myöntämisen edellytyksenä on, että alue, jolle metsitystukea haetaan:

- 1) on luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopiva;
- 2) on yhteensä vähintään 1 hehtaarin suuruinen, ja jossa yksittäinen kuvio on yhtenäinen, vähintään 0,5 hehtaarin suuruinen ja keskimäärin vähintään 20 metriä leveä alue;
- 3) on sellainen, että sen metsitys ei heikennä luonnon monimuotoisuutta;
- 4) on sellainen, että sen metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä vaikeuta alueidenkäyttölainsäädännön (132/1999) tarkoitettujen kaavojen toteuttamista;
- 5) ei ole aiemmin ollut metsitettynä valtion rahoituksella tai kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) nojalla ja uudelleen raivattu maatalousmaaksi taikka muutoin ollut metsitykseen liittyen julkisen tai yksityisen rahoituksen kohteena taikka ei ole samanaikaisesti vireillä olevan muun julkiselle tai yksityiselle toimijalle toimitetun hakemuksen kohteena metsittämistä varten;
- 6) on sellainen, että sillä ei ole aloitettu mitään metsittämisen perustamistoimenpiteitä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopivista alueista ja alueellisten seikkojen huomioon ottamisesta.

9 §

Metsityksen toteuttaminen

Metsitys on toteutettava istuttamalla. Puulajin on oltava kasvupaikalle soveltuva. Metsityksessä käytettävän metsänviljelyaineiston on oltava alkuperältään kasvupaikalle

soveltuva. Kasvatustiheyden on oltava puulajista riippuen 1 300–2 500 tainta hehtaarille. Istutustiheyden on aina oltava vähintään 1 000 tainta hehtaarille ja siinä on lisäksi otettava huomioon kunkin puulajin kasvatustiheys. Ennen metsityksen toteuttamista tarvittaessa maanpinta on käsiteltävä, tehtävä metsityslannoitus ja pintakasvillisuuden torjunta sekä vesoittuneilla alueilla vesojen raivaaminen.

11 §

Metsitystuen hakeminen

Metsitystukea haetaan kirjallisesti metsäkeskukselta. Hakemuksessa on annettava myös 8 §:ssä tarkoitettu sitoumus.

Hakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) jos hakemuksen kohteena olevasta alueesta on tehty tai on käynnissä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettu menettely;
- 2) tuen hakijan ja mahdollisen asiakirjan laatijan nimi ja yhteystiedot;
- 3) mahdolliset muut samaan toimenpiteeseen saadut julkiset tuet.

Hakemuksessa on ilmoitettava luonnollisen henkilön henkilötunnus ja muun hakijan y-tunnus. Luonnollisen henkilön on ilmoitettava henkilötunnuksen ohella myös y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut. Jos hakijana on yhtiö tai kuolinpesä, tulee hakemuksessa ilmoittaa yhtiön tai kuolinpesän osakkaiden nimet ja liittää hakemukseen selvitys, josta käy ilmi, että osakkaat hyväksyvät tuen hakemisen. Mitä edellä tässä momentissa säädetään henkilö- ja y-tunnuksesta, koskee myös yhtiön ja kuolinpesän osakkaita.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta ja hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista.

12 §

Metsitystuen hakeminen yhteisömuotoisissa tilanteissa

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaisiin jakamattoman kuolinpesän osakkaisiin, joiden arvioitu osuus on vähintään kuusikymmentä prosenttia hakemuksen kohteena olevasta alueesta tuen myöntämisaikana. Mitä edellä tässä pykälässä säädetään hakemuksen kohteena olevasta alueesta, sovelletaan myös kiinteistön määräosaan, jota hallitaan sovintojaolla.

Muutoin yhteisömuotoisiin sovelletaan, mitä metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023) 30 §:n 2 ja 5 momentissa säädetään.

13 §

Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto

Metsäkeskuksen on ennen 14 §:ssä tarkoitettujen tukipäätösten tekemistä pyydettävä lausunnot Lupa- ja valvontavirastolta ja elinvoimakeskukselta.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen on lausunnoissaan otettava kantaa tehtäviensä osalta 6 §:n 1 momentin 3–4 kohdassa säädettyjen edellytysten toteutumiseen. Elinvoimakeskus ottaa tarvittaessa myös kantaa 5 §:n 2 momentin asiakokonaisuuksiin. Lupa-

ja valvontavirasto ottaa kantaa tarvittaessa metsitettävän alueen vesitalouteen. Lausunto on sitova.

Metsäkeskuksen ei tarvitse kuitenkaan pyytää lausuntoja, jos se katsoo, että edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen myöntämisen edellytykset eivät täyty.

14 §

Tukipäätös

Sen lisäksi, mitä valtionavustuslaissa säädetään, metsäkeskuksen tukipäätöksestä on käytävä ilmi metsitystuen tukiehdot ja se, että tuki myönnetään maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyillä ehdoilla ja sen mukaisesti. Tukipäätöksessä on myös käytävä ilmi se, että tuki on perittävä takaisin, jos tuki on myönnetty maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten vastaisesti.

Tukipäätöksestä on myös käytävä ilmi, että kustannuskorvaus ja kumpikin hoitopalkkion erä diskontataan maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyllä tavalla. Mainitussa asetuksessa tarkoitettu tuen myöntämisaikajankohta on tässä pykälässä tarkoitettujen tukipäätösten allekirjoituspäivä.

15 a §

Metsitystukea koskevien tietojen julkaiseminen

Metsäkeskuksen on julkaistava myönnettyjä tukia koskevat tiedot Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyllä tavalla yleisessä tietoverkossa siltä osin kuin myönnetty tuki ylittää 100 000 euroa. Avustustietojen toimittamisesta valtionavustusten tietovarantoon ja siihen liittyvästä avustustietojen julkaisemisesta säädetään valtionavustuslaissa.

16 §

Toteutusilmoitus ja metsitystuen maksaminen

Metsitystuen hoitopalkkion ensimmäinen erä maksetaan tuensaajalle kahden ja toinen erä viiden vuoden kuluttua siitä, kun metsäkeskus on vastaanottamansa toteutusilmoituksen perusteella maksanut kustannuskorvauksen. Kummallakin kerralla maksettava erä on puolet hoitopalkkiosta.

17 §

Tukipäätöksen mukaisten velvollisuuksien ja oikeuksien siirtyminen

Tukipäätöksessä yksilöidyn alueen omistus- tai hallintaoikeuden siirtymisen jälkeen tuensaajan oikeusasemaan tulee tämän lain mukaisine velvollisuuksineen ja oikeuksineen alueen uusi omistaja tai haltija. Mainitut velvollisuudet ja oikeudet sisältyvät tukipäätökseen. Velvollisuuksien ja oikeuksien siirtymisen edellytyksenä on, että metsäkeskus on ensin hyväksynyt velvollisuuksien ja oikeuksien siirtymisen.

Jos alueen uusi omistaja tai hallintaoikeuden haltija ei täytä 4 §:ssä säädettyjä hakijaa koskevia vaatimuksia taikka jos uusi omistaja tai haltija ei halua ottaa hoitaakseen metsitysvelvoitetta, 1

momenttia ei sovelleta. Tuensaajan on tällöin palautettava metsitystuki. Metsityselvoite lakkaa, kun metsitystuki on palautettu.

Tuensaajan tulee huolehtia siitä, että uusi omistaja tai haltija saa tiedon lakisääteisestä metsityselvoitteesta. 1 momentissa tarkoitetun asian voi saattaa vireille uusi omistaja tai haltija yksin tai yhdessä tuensaajan kanssa.

20 §

Metsitystuen takaisinperintä

Metsäkeskuksen on tehtävä Ruokavirastolle esitys metsitystuen takaisinperimiseksi myös, jos sen tietoon tulee, että tuki on myönnetty maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten vastaisesti. Ruokaviraston on tällöin määrättävä tuki takaisinperittäväksi.

21 §

Metsäkeskuksen valvontatehtävä

Metsäkeskuksen tehtävänä on myös metsitystukea koskevien tietojen säilyttäminen ja kokoaminen maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa edellytetyllä tavalla.

22 §

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston valvontatehtävä

Maa- ja metsätalousministeriöön sovelletaan, mitä metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetussa laissa säädetään maa- ja metsätalousministeriön tehtävästä valvoa metsäkeskuksen toimintaa sekä ministeriön oikeudesta saada tuen käyttöä ja seurantaa koskevia tietoja sekä tuen hakijaa ja saajaa koskevia tietoja ja tehdä metsäkeskuksen toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

22 a §

Myöntämisvaltuuden riittämättömyys

Metsäkeskuksen tulee siirtää metsitystukea koskeva hakemus käsiteltäväksi seuraavana vuonna, jos hakemuksen vireillepanovuonna ei ole käytettävissä myöntämisvaltuutta. Jos myöntövaltuutta ei ole käytettävissä hakemuksen vireillepanovuotta seuraavana vuonna, hakemus hylätään.

29 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2029.

Tämän lain mukaista metsitystukea voidaan hakea vuoden 2029 loppuun saakka ja tukihakemukset on käsiteltävä kesäkuun 2030 loppuun mennessä.

Tämän lain mukaista metsitystukea voidaan kuitenkin hakea vasta 31 päivästä maaliskuuta 2027.

Tämän lain muita kuin tuen myöntämistä koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen lain voimassaoloajan päätyttyä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2027 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2029.

Ennen 1 päivää heinäkuuta 2024 myönnettyyn metsitystukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

Laki

metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1114/2020) 10 §:n 3 momentti, 7 § ja 29 §:n 5 momentti
muutetaan 2 §:n 2 momentti, 4–7 §, 9 §:n 1 momentti, 11 §, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 13 §, 14 §:n 5 ja 6 momentti, 16 §:n 3 momentti, 17 §, 20 §:n 5 momentti, 21 §:n 3 momentti, 22 §:n 1 momentti sekä 29 §:n 1 ja 2 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 15 a ja 22 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Metsitystuen myöntäminen

Metsitystuen myöntäminen

Metsitystuki myönnetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 (*yleinen de minimis -asetus*) tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena.

Metsitystuki myönnetään *tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) 2022/2472 (*maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus*) mukaisena tukena. Tuen tulee täyttää mainitun asetuksen I luvussa säädetyt yleiset edellytykset ja kyseessä olevalle tukimuodolle asetetut erityiset edellytykset.

4 §

4 §

Tuensaaja

Tuensaaja

Metsitystuen tuensaaja voi olla vain yksityinen maanomistaja.

Metsitystuen tuensaaja voi olla vain yksityinen maanomistaja.

Tässä laissa yksityisellä maanomistajalla tarkoitetaan:

Tässä laissa yksityisellä maanomistajalla tarkoitetaan:

1) luonnollista henkilöä;
2) maanvuokraoikeuden, testamenttiin perustuvan käyttöoikeuden, lesken hallintaoikeuden, eläkeoikeuden tai muun

1) luonnollista henkilöä;
2) maanvuokraoikeuden, testamenttiin perustuvan käyttöoikeuden, lesken hallintaoikeuden, eläkeoikeuden tai muun

vastaavan oikeuden haltijaa, jos haltija on luonnollinen henkilö;

3) sellaista yhteisöä, yhteenliittymää ja kuolinpesää, jonka yhtiömiehenä, jäsenenä tai osakkaana on vain luonnollisia henkilöitä ja jossa yhteisön ja yhteenliittymän pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen;

4) säätiötä, jonka toiminnasta pääosan muodostaa maatala- tai metsätalouden harjoittaminen;

5) yhteismetsän sellaista osakaskuntaa ja yhteisaluelaissa (758/1989) tarkoitettua yhteisen alueen osakaskuntaa, jonka osuuksista vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden omistuksessa.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi yksityiseksi maanomistajaksi katsotaan myös ne luonnolliset henkilöt, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa, jos heidän omistusosuutensa kiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia ja jos yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen. Yksityisenä maanomistajana ei pidetä niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa (213/2019) tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014).

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan 2 ja 3 momentissa tarkoitetuksi pääasialliseksi tarkoitukseksi harjoittaa maatala- tai metsätaloutta ja siitä, milloin maatala- tai metsätalouden harjoittamisen voidaan katsoa muodostavan pääosan säätiön toiminnasta.

5 §

Metsitystukeen hyväksyttävä alue

Metsitystukeen hyväksyttävää aluetta on muu kuin maatalousmaa ja muu kuin metsämaa.

vastaavan oikeuden haltijaa, jos haltija on luonnollinen henkilö;

3) sellaista yhteisöä, yhtymää ja kuolinpesää, jonka yhtiömiehenä, jäsenenä tai osakkaana on vain luonnollisia henkilöitä ja jossa yhteisön ja yhtymän pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen;

4) säätiötä, jonka toiminnasta pääosan muodostaa maatala- tai metsätalouden harjoittaminen;

5) yhteismetsän sellaista osakaskuntaa ja yhteisaluelaissa (758/1989) tarkoitettua yhteisen alueen osakaskuntaa, jonka osuuksista vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden omistuksessa *sekä sellaisen yhteismetsän tai yhteisen alueen osakaskuntaa, joka on muodostettu ennen 1 päivää maaliskuuta 2003.*

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi yksityiseksi maanomistajaksi katsotaan myös ne luonnolliset henkilöt, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa, jos heidän omistusosuutensa kiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia ja jos yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen. Yksityisenä maanomistajana ei pidetä niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa (213/2019) tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014).

Yhtymän osakkaana olevat luonnolliset henkilöt vastaavat tukeen liittyvistä velvoitteista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan 2 ja 3 momentissa tarkoitetuksi pääasialliseksi tarkoitukseksi harjoittaa maatala- tai metsätaloutta ja siitä, milloin maatala- tai metsätalouden harjoittamisen voidaan katsoa muodostavan pääosan säätiön toiminnasta.

5 §

Metsitystukeen hyväksyttävä alue

Metsitystukeen hyväksyttävää aluetta on muu kuin maatalousmaa ja muu kuin metsämaa.

Maatalousmaalla tarkoitetaan tässä laissa yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan e alakohdassa määriteltyä maatalousmaata sekä aluetta, jonka osalta maksetaan tukea vain maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) nojalla.

Maatalousmaalla tarkoitetaan myös eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) 5 §:n nojalla ympäristökorvauksesta annetuissa säännöksissä määriteltyä tai mainittua lakia edeltävän lainsäädännön nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua ympäristösopimusalaan, joka on tehty suojavyöhykkeestä, maisemasta ja luonnon monimuotoisuuden edistämisestä, perinnebiotoopista tai kosteikosta, sekä viimeksi mainitun lain 6 §:n nojalla luonnonhaittakorvauksesta annettujen säännösten mukaista luonnonlaidunta, jonka osalta maksetaan luonnonhaittakorvausta.

Maatalousmaalla ei kuitenkaan tarkoiteta viljelykäytöstä poistettua aluetta, joka ei ole ollut Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukijärjestelmien hakemuksen kohteena vuoden 2019 jälkeen. Maatalousmaalla ei myöskään tarkoiteta ennen metsitystuen hakemista viljelykäytöstä poistettua aluetta, joka on ollut edellä tarkoitettujen tukihakemuksen kohteena vuoden 2019 jälkeen, jos alueen viljelykunto on heikko, koko on enintään yksi hehtaari rajoittuen kokonaisuudessaan tai pääosin metsämaahan ja alueella on puuvartisten kasvien taimia, suokasvillisuutta tai muuta vastaavaa kasvillisuutta mutta alue ei kuitenkaan ole tässä laissa määriteltyä metsämaata.

Metsämaalla tarkoitetaan tässä laissa aluetta, joka on Tilastokeskuksen käyttämän kansallisen maankäyttöluokituksen

Maatalousmaalla tarkoitetaan tässä laissa Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain (1332/2022) 2 §:n 10 kohdassa tarkoitettua aluetta sekä aluetta, jonka osalta maksetaan tukea vain maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) nojalla.

Maatalousmaalla ei kuitenkaan tarkoiteta maatalouskäytöstä poistettua aluetta, joka ei ole ollut Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukijärjestelmien tai kansallisten tukien hakemuksen kohteena metsitystuen hakemista edeltävänä vuonna eikä sen jälkeen.

Metsämaalla tarkoitetaan tässä laissa aluetta, joka on Tilastokeskuksen käyttämän kansallisen maankäyttöluokituksen määritelmän mukaista metsämaata (F11) sekä aluetta, jonka osalta ei metsälain (1093/1996) 5 a §:n 2 momentin nojalla tarvitse täyttää uudistamisvelvoitetta alueen puuntuotannollisen vähätuottoisuuden vuoksi. Metsämaata ei kuitenkaan ole sellainen vesoittunut maatalouskäytöstä poistettu alue, joka ei ole metsittynyt luontaisesti tai jota ei ole metsitetty.

Alueen poistamisella maatalouskäytöstä tarkoitetaan tässä laissa poistamisen rekisteröintiä peltolohkokisteriin.

määritelmän mukaista metsämaata (F11) sekä aluetta, jonka osalta ei metsälain (1093/1996) 5 a §:n 2 momentin nojalla tarvitse täyttää uudistamisvelvoitetta alueen puuntuotannollisen vähätuottoisuuden vuoksi.

6 §

Metsitystuen myöntämisen edellytykset

Metsitystuen myöntämisen edellytyksenä 5 §:ssä säädetyn lisäksi on, että alue, jolle metsitystukea haetaan:

1) on luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopiva;
2) on vähintään 0,5 hehtaarin suuruinen yhtenäinen, keskimäärin vähintään 20 metriä leveä alue;

3) on sellainen, että sen metsitys ei heikennä luonnon monimuotoisuutta;

4) on sellainen, että sen metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä ole vastoin alueidenkäyttölain (132/1999) mukaisia kaavarajoitteita;

5) ei ole aiemmin ollut metsitettyä valtion rahoituksella *maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain (1303/1994) 15 §:n 2 momentin nojalla pellon metsittämisestä annettujen säännösten* tai kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) nojalla ja uudelleen raivattu maatalousmaaksi taikka muutoin ollut metsitykseen liittyen julkisen tai yksityisen rahoituksen kohteena taikka ei ole samanaikaisesti vireillä olevan muun julkiselle tai yksityiselle toimijalle toimitetun hakemuksen kohteena metsittämistä varten lukuun ottamatta tämän lain 10 §:n 3 momentissa tarkoitettua toimintatapaa;

6) on sellainen, että sillä ei ole aloitettu mitään metsittämisen perustamistoimenpiteitä.

Metsitystukea ei saa myöntää joulukuusien kasvatamiseksi.

6 §

Metsitystuen myöntämisen edellytykset

Metsitystuen myöntämisen edellytyksenä on, että alue, jolle metsitystukea haetaan:

1) on luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopiva;
2) on yhteensä vähintään 1 hehtaarin suuruinen, ja jossa yksittäinen kuvio on yhtenäinen, vähintään 0,5 hehtaarin suuruinen ja keskimäärin vähintään 20 metriä leveä alue;

3) on sellainen, että sen metsitys ei heikennä luonnon monimuotoisuutta;

4) on sellainen, että sen metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä vaikeuta alueidenkäyttölaissa (132/1999) tarkoitettujen kaavojen toteuttamista;

5) ei ole aiemmin ollut metsitettyä valtion rahoituksella tai kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) nojalla ja uudelleen raivattu maatalousmaaksi taikka muutoin ollut metsitykseen liittyen julkisen tai yksityisen rahoituksen kohteena taikka ei ole samanaikaisesti vireillä olevan muun julkiselle tai yksityiselle toimijalle toimitetun hakemuksen kohteena metsittämistä varten;

6) on sellainen, että sillä ei ole aloitettu mitään metsittämisen perustamistoimenpiteitä.

Voimassa oleva laki

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopivista alueista ja alueellisten seikkojen huomioon ottamisesta.

9 §

Metsityksen toteuttaminen

Metsitys on toteutettava *kylvämällä tai* istuttamalla. *Metsitys voidaan kuitenkin toteuttaa vain istuttamalla turvepohjaisilla alueilla, lukuun ottamatta entisiä turvetuotantoalueita, ja kivennäismailla, silloin kun viimeksi mainitut ovat entistä maatalousmaata.* Puulajin on oltava kasvupaikalle soveltuva. Metsityksessä käytettävän metsänviljelyaineiston on oltava alkuperältään kasvupaikalle soveltuva. Kasvatustiheyden on oltava puulajista riippuen 1 300–2 500 tainta hehtaarille. *Kuitenkin* istutustiheyden on aina oltava vähintään 1 000 tainta hehtaarille. Ennen metsityksen toteuttamista tarvittaessa maanpinta on käsiteltävä, tehtävä metsityslannoitus ja pintakasvillisuuden torjunta sekä lievästi vesoittuneilla aluilla vesojen raivaaminen.

11 §

Metsitystuen hakeminen

Metsitystukea haetaan kirjallisesti metsäkeskukselta. Hakemuksessa on annettava myös 7 §:ssä tarkoitettu ilmoitus ja 8 §:ssä tarkoitettu sitoumus.

Hakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) jos hakemuksen kohteena olevasta alueesta on tehty tai on käynnissä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettu menettely;
- 2) tuen hakijan ja mahdollisen asiakirjan laatijan nimi ja yhteystiedot.

Ehdotus

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopivista alueista ja alueellisten seikkojen huomioon ottamisesta.

9 §

Metsityksen toteuttaminen

Metsitys on toteutettava istuttamalla. Puulajin on oltava kasvupaikalle soveltuva. Metsityksessä käytettävän metsänviljelyaineiston on oltava alkuperältään kasvupaikalle soveltuva. Kasvatustiheyden on oltava puulajista riippuen 1 300–2 500 tainta hehtaarille. Istutustiheyden on aina oltava vähintään 1 000 tainta hehtaarille *ja siinä on lisäksi otettava huomioon kunkin puulajin kasvatustiheys.* Ennen metsityksen toteuttamista tarvittaessa maanpinta on käsiteltävä, tehtävä metsityslannoitus ja pintakasvillisuuden torjunta sekä vesoittuneilla alueilla vesojen raivaaminen.

11 §

Metsitystuen hakeminen

Metsitystukea haetaan kirjallisesti metsäkeskukselta. Hakemuksessa on annettava myös 8 §:ssä tarkoitettu sitoumus.

Hakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) jos hakemuksen kohteena olevasta alueesta on tehty tai on käynnissä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettu menettely;
- 2) tuen hakijan ja mahdollisen asiakirjan laatijan nimi ja yhteystiedot;
- 3) *mahdolliset muut samaan toimenpiteeseen saadut julkiset tuet.*

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta ja hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista.

12 §

Metsitystuen hakeminen yhteisomistustilanteessa

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaisiin jakamattoman kuolinpesän osakkaisiin, joiden arvioitu osuus on vähintään kuusikymmentä prosenttia hakemuksen kohteena olevasta alueesta tuen myöntämisajankohtana.

Muutoin yhteisomistajiin sovelletaan, mitä kestävä metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 28 §:n 2, 4 ja 5 momentissa säädetään.

13 §

Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto

Metsäkeskuksen on pyydettävä ennen 14 §:ssä tarkoitetun tukipäätöksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastolta ja toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta lausunto hakemuksesta.

Hakemuksessa on ilmoitettava luonnollisen henkilön henkilötunnus ja muun hakijan y-tunnus. Luonnollisen henkilön on ilmoitettava henkilötunnuksen ohella myös y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut. Jos hakijana on yhtymä tai kuolinpesä, tulee hakemuksessa ilmoittaa yhtymän tai kuolinpesän osakkaiden nimet ja liittää hakemukseen selvitys, josta käy ilmi, että osakkaat hyväksyvät tuen hakemisen. Mitä edellä tässä momentissa säädetään henkilö- ja y-tunnuksesta, koskee myös yhtymän ja kuolinpesän osakkaita.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta ja hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista.

12 §

Metsitystuen hakeminen yhteisomistustilanteessa

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaisiin jakamattoman kuolinpesän osakkaisiin, joiden arvioitu osuus on vähintään kuusikymmentä prosenttia hakemuksen kohteena olevasta alueesta tuen myöntämisaikajankokohtana. Mitä edellä tässä pykälässä säädetään hakemuksen kohteena olevasta alueesta, sovelletaan myös kiinteistön määräosaan, jota hallitaan sovintojaolla.

Muutoin yhteisomistajiin sovelletaan, mitä metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023) 30 §:n 2 ja 5 momentissa säädetään.

13 §

Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto

Metsäkeskuksen on ennen 14 §:ssä tarkoitetun tukipäätöksen tekemistä pyydettävä lausunnot Lupa- ja valvontavirastolta ja elinvoimakeskukselta.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen on lausunnossaan otettava kantaa tehtäviensä osalta 6 §:n 1 momentin 3–6 kohdassa säädettyjen edellytysten toteutumiseen *sekä tarvittaessa 5 §:n 4 momentin asiakokonaisuuksiin ja metsitettävän alueen vesitalouteen*. Jos hakemus kohdistuu kokonaisuudessaan entiselle turvetuotantoalueelle, lausunnossa ei kuitenkaan tarvitse ottaa kantaa 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn edellytyksen toteutumiseen. Lausunto on sitova.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen on lausunnoissaan otettava kantaa tehtäviensä osalta 6 §:n 1 momentin 3–4 kohdassa säädettyjen edellytysten toteutumiseen. *Elinvoimakeskus ottaa tarvittaessa myös kantaa 5 §:n 2 momentin asiakokonaisuuksiin*. Lupa- ja valvontavirasto ottaa kantaa tarvittaessa *metsitettävän alueen vesitalouteen*. Lausunto on sitova.

Metsäkeskuksen ei tarvitse kuitenkaan pyytää lausuntoja, jos se katsoo, että edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen myöntämisen edellytykset eivät täyty.

14 §

Tukipäätös

Sen lisäksi, mitä valtionavustuslaissa säädetään, metsäkeskuksen tukipäätöksestä on käytävä ilmi:

- 1) metsitystuen tukiehdot;
- 2) että tuki on luonteeltaan vähämerkityksistä;
- 3) että tuki myönnetään yleisessä de minimis -asetuksessa säädettyillä ehdoilla ja sen mukaisesti;
- 4) yleisen de minimis -asetuksen julkaisutiedot Euroopan unionin virallisessa lehdessä;
- 5) myönnetyn vähämerkityksisen metsitystuen määrä.

Tukipäätöksestä on myös käytävä ilmi, että kustannuskorvaus ja kumpikin hoitopalkkion erä diskontataan yleisessä de minimis -asetuksessa säädettyllä tavalla. Mainituissa asetuksissa tarkoitettu tuen myöntämisaikajankohta on tässä pykälässä tarkoitettujen tukipäätöksen allekirjoituspäivä.

14 §

Tukipäätös

Sen lisäksi, mitä valtionavustuslaissa säädetään, metsäkeskuksen tukipäätöksestä on käytävä ilmi *metsitystuen tukiehdot ja se, että tuki myönnetään maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa säädettyillä ehdoilla ja sen mukaisesti*. Tukipäätöksessä on myös käytävä ilmi *se, että tuki on perittävä takaisin, jos tuki on myönnetty maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten vastaisesti*.

Tukipäätöksestä on myös käytävä ilmi, että kustannuskorvaus ja kumpikin hoitopalkkion erä diskontataan *maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa* säädettyllä tavalla. Mainituissa asetuksissa tarkoitettu tuen myöntämisaikajankohta on tässä pykälässä tarkoitettujen tukipäätöksen allekirjoituspäivä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(uusi)

15 a §

***Metsitystukea koskevien tietojen
julkaiseminen***

Metsäkeskuksen on julkaistava myönnettyjä tukia koskevat tiedot Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyllä tavalla yleisessä tietoverkossa siltä osin kuin myönnetty tuki ylittää 100 000 euroa. Avustustietojen toimittamisesta valtionavustusten tietovarantoon ja siihen liittyvästä avustustietojen julkaisemisesta säädetään valtionavustuslaissa.

16 §

16 §

Toteutusilmoitus ja metsitystuen maksaminen

Toteutusilmoitus ja metsitystuen maksaminen

Metsitystuen hoitopalkkion ensimmäinen erä maksetaan tuensaajalle kahden ja toinen erä kahdeksan vuoden kuluttua siitä, kun metsäkeskus on vastaanottamansa toteutusilmoituksen perusteella maksanut kustannuskorvauksen. Kummallakin kerralla maksettava erä on puolet hoitopalkkiosta.

Metsitystuen hoitopalkkion ensimmäinen erä maksetaan tuensaajalle kahden ja toinen erä viiden vuoden kuluttua siitä, kun metsäkeskus on vastaanottamansa toteutusilmoituksen perusteella maksanut kustannuskorvauksen. Kummallakin kerralla maksettava erä on puolet hoitopalkkiosta.

17 §

17 §

Tukipäätöksen mukaisten velvollisuuksien ja oikeuksien siirtyminen

Tukipäätöksen mukaisten velvollisuuksien ja oikeuksien siirtyminen

Tukipäätöksessä yksilöidyn alueen omistus- tai hallintaoikeuden siirtymisen jälkeen tuensaajan oikeusasemaan tulee tämän lain mukaisine velvollisuuksineen ja oikeuksineen alueen uusi omistaja tai haltija. Mainitut velvollisuudet ja oikeudet sisältyvät tukipäätökseen.

Tukipäätöksessä yksilöidyn alueen omistus- tai hallintaoikeuden siirtymisen jälkeen tuensaajan oikeusasemaan tulee tämän lain mukaisine velvollisuuksineen ja oikeuksineen alueen uusi omistaja tai haltija. Mainitut velvollisuudet ja oikeudet sisältyvät tukipäätökseen. *Velvollisuuksien ja oikeuksien siirtymisen edellytyksenä on, että metsäkeskus on ensin hyväksynyt velvollisuuksien ja oikeuksien siirtymisen.*

Jos alueen uusi omistaja tai hallintaoikeuden haltija ei täytä 4 §:ssä säädettyjä hakijaa koskevia vaatimuksia taikka jos uusi omistaja tai haltija ei halua ottaa hoitaakseen metsityselvoitetta, 1

momenttia ei sovelleta. Tuensaajan on tällöin palautettava metsitystuki. Metsitysvelvoite lakkaa, kun metsitystuki on palautettu.

Tuensaajan tulee huolehtia siitä, että uusi omistaja tai haltija saa tiedon lakisääteisestä metsitysvelvoitteesta. 1 momentissa tarkoitetun asian voi saattaa vireille uusi omistaja tai haltija yksin tai yhdessä tuensaajan kanssa.

20 §

20 §

Metsitystuen takaisinperintä

Metsitystuen takaisinperintä

Metsäkeskuksen on tehtävä Ruokavirastolle esitys metsitystuen takaisinperimiseksi myös, jos sen tietoon tulee, että tuki on myönnetty yleisen de minimis -asetuksen säännösten vastaisesti. Ruokaviraston on tällöin määrättävä tuki takaisinperittäväksi.

Metsäkeskuksen on tehtävä Ruokavirastolle esitys metsitystuen takaisinperimiseksi myös, jos sen tietoon tulee, että tuki on myönnetty maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten vastaisesti. Ruokaviraston on tällöin määrättävä tuki takaisinperittäväksi.

21 §

21 §

Metsäkeskuksen valvontatehtävä

Metsäkeskuksen valvontatehtävä

Metsäkeskuksen tehtävänä on myös metsitystukea koskevien tietojen säilyttäminen ja kokoaminen yleisessä de minimis -asetuksessa edellytetyllä tavalla.

Metsäkeskuksen tehtävänä on myös metsitystukea koskevien tietojen säilyttäminen ja kokoaminen maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa edellytetyllä tavalla.

22 §

22 §

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston valvontatehtävä

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston valvontatehtävä

Maa- ja metsätalousministeriöön sovelletaan, mitä kestävän metsätalouden määräraikaisessa rahoituslaissa säädetään maa- ja metsätalousministeriön tehtävästä valvoa metsäkeskuksen toimintaa sekä ministeriön oikeudesta saada tuen käyttöä ja seurantaa koskevia tietoja sekä tuen hakijaa ja saajaa koskevia tietoja ja tehdä

Maa- ja metsätalousministeriöön sovelletaan, mitä metsätalouden määräraikaisesta kannustejärjestelmästä annetussa laissa säädetään maa- ja metsätalousministeriön tehtävästä valvoa metsäkeskuksen toimintaa sekä ministeriön oikeudesta saada tuen käyttöä ja seurantaa koskevia tietoja sekä tuen hakijaa ja saajaa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

metsäkeskuksen toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

koskevia tietoja ja tehdä metsäkeskuksen toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

(uusi)

22 a §

Myöntämisvaltuuden riittämättömyys

Metsäkeskuksen tulee siirtää metsitystukea koskeva hakemus käsiteltäväksi seuraavana vuonna, jos hakemuksen vireillepanovuonna ei ole käytettävissä myöntämisvaltuutta. Jos myöntövaltuutta ei ole käytettävissä hakemuksen vireillepanovuotta seuraavanakaan vuonna, hakemus hylätään.

29 §

29 §

Voimaantulo

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2038.

Tämän lain mukaista tukea voidaan kuitenkin hakea vain vuoden 2023 loppuun saakka ja tukihakemukset on käsiteltävä kesäkuun 2024 loppuun mennessä.

Tämän lain mukaista metsitystukea voidaan kuitenkin hakea vasta 1 päivästä maaliskuuta 2021.

Tämän lain muita kuin tuen myöntämistä ja maksamista koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen lain voimassaoloajan päätyttyä.

Tämän lain nojalla myönnetty tuki tulee maksaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2037.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2029.

Tämän lain mukaista metsitystukea voidaan hakea vuoden 2029 loppuun saakka ja tukihakemukset on käsiteltävä kesäkuun 2030 loppuun mennessä.

Tämän lain mukaista metsitystukea voidaan kuitenkin hakea vasta 31 päivästä maaliskuuta 2027.

Tämän lain muita kuin tuen myöntämistä koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen lain voimassaoloajan päätyttyä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2027 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2029.

Ennen 1 päivää heinäkuuta 2024 myönnettyyn metsitystukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

